

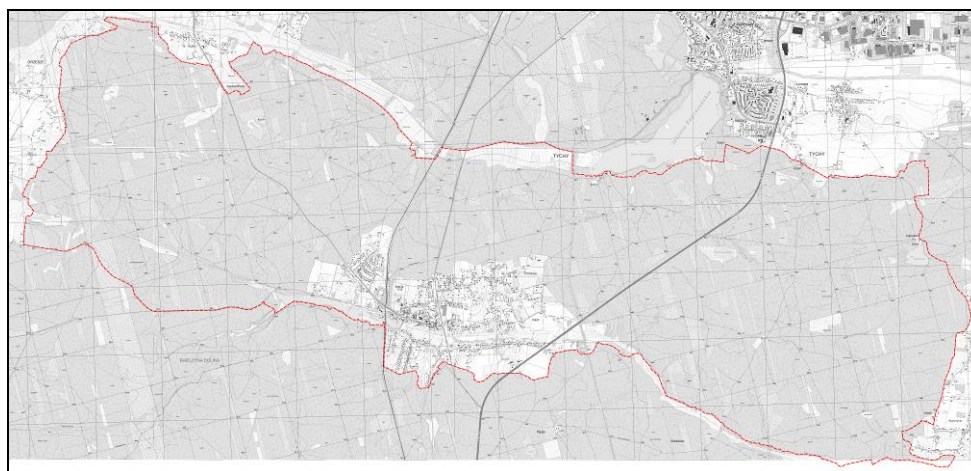
Geologic

44-203 Rybnik, Strzelecka 78

Tel: 502773557

email: geologic1@wp.pl

PROGNOZA ODDZIAŁYWANIA NA ŚRODOWISKO STUDIUM UWARUNKOWAŃ I KIERUNKÓW ZAGOSPODAROWANIA PRZESTRZENNEGO GMINY KOBIÓR

Zlecniodawca: Pracownia Urbanistyczna w Rybniku sp. z o.o.
ul. Wodzisławska 30
44-200 Rybnik

Autor: Tomasz Miłowski

Data wykonania: luty 2018 r., aktualizacja czerwiec 2018 r.;

SPIS TREŚCI

1.	Wprowadzenie.....	
1.1	Cel, zakres pracy, powiązania z innymi dokumentami	4
1.2	Metody zastosowane przy sporządzaniu prognozy	6
1.3	Cele ochrony środowiska ustanowione na szczeblu międzynarodowym, wspólnotowym i krajowym, istotne z punktu widzenia projektowanego dokumentu, oraz sposoby, w jakich te cele i inne problemy środowiska zostały uwzględnione podczas opracowywania dokumentu.....	6
1.4	Ustalenia i główne cele projektu studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego	7
2.	Charakterystyka środowiska	
2.1	Położenie fizyczno-geograficzne	10
2.2	Budowa geologiczna.....	10
2.3	Wody powierzchniowe.....	11
2.4	Wody podziemne.....	12
2.5	Klimat.....	14
2.6	Powierzchnia ziemi.....	15
2.6.1	Ukształtowanie terenu, zagrożenie osuwiskowe.....	15
2.6.2	Gleby.....	16
2.7	Zasoby naturalne.....	19
2.8	Przyroda ożywiona	21
2.9	Obszary chronione na podstawie ustawy z 16.04.2004 r. oraz korytarze ekologiczne.....	23
2.10	Krajobraz.....	25
2.11	Zabytki i obiekty o wartościach kulturowych	25
3.	Ocena potencjalnych zmian stanu środowiska przy braku realizacji ustaleń planu	26
4.	Istniejące problemy ochrony środowiska istotne z punktu widzenia realizacji projektowanego dokumentu, w szczególności dotyczące obszarów podlegających ochronie na podstawie ustawy z dnia 16 kwietnia 2004 r. o ochronie przyrody	26
5.	Skutki dla środowiska wynikające z realizacji ustaleń planu	27
5.1	Wpływ na wody powierzchniowe	27
5.2	Wpływ na wody podziemne	28
5.3	Wpływ na klimat.....	28
5.4	Powierzchnia ziemi.....	29
5.4.1	Wpływ na ukształtowanie terenu.....	29
5.4.2	Wpływ na gleby.....	29
5.5	Wpływ na zasoby naturalne.....	29
5.6	Wpływ na przyrodę ożywioną	30
5.7	Wpływ na obszary chronione na podstawie ustawy z 16.04.2004 r. oraz na korytarze ekologiczne.....	31
5.8	Wpływ na krajobraz.....	33
5.9	Wpływ na zabytki i obiekty o wartościach kulturowych	33

5.10	Wpływ na warunki i jakość życia mieszkańców	33
5.10.1	Jakość powietrza atmosferycznego	33
5.10.2	Klimat akustyczny.....	34
5.10.3	Pole elektromagnetyczne	35
5.10.4	Gospodarka odpadami	36
5.10.5	Zagrożenie powodziowe.....	36
5.10.6	Zagrożenie osuwiskowe.....	36
6.	Przewidywane możliwości transgranicznego oddziaływania na środowisko.....	36
7.	Rozwiązania mające na celu zapobieganie, ograniczanie lub kompensacje przyrodniczą negatywnych oddziaływań na środowisko	37
8.	Możliwości rozwiązań alternatywnych dla obszaru Natura 2000	39
9.	Proponowane dotyczące przewidywanych metod analizy skutków realizacji postanowień projektowanego planu oraz częstotliwości jej przeprowadzania.....	40
10.	Streszczenie w języku niespecjalistycznym	40
11.	Literatura.....	43

Spis rysunków

Rys. 1 Wskazanie terenów z możliwością urbanizacji – teren Polany

Rys. 2 Wskazanie terenów z możliwością urbanizacji – teren całej gminy (ze względu na duży rozmiar rysunek tylko na CD)

Oświadczanie zgodnie z art. 51 ust. 2 pkt 1 lit. f ustawy z dnia 3 października 2008 r. o udostępnianiu informacji o środowisku i jego ochronie, udziale społeczeństwa w ochronie środowiska oraz o ocenach oddziaływania na środowisko (tj. Dz. U. z 2017 r. poz. 1405 ze zm.).

Oświadczam, że ja, Tomasz Miłowski spełniam wymagania o których mowa w art. 74a ust. 2 pkt 1 i 2 ww. ustawy: w 2003 r. ukończyłem studia wyższe z dziedziny geologii oraz w 2011 r. studia podyplomowe z zakresu prawnych problemów górnictwa i ochrony środowiska. W latach 2005 – 2018 wykonałem lub brałem udział w wykonaniu kilkuset prognoz oddziaływania na środowisko, raportów oddziaływania na środowisko oraz innych opracowań dotyczących ochrony środowiska. Jestem świadomy odpowiedzialności karnej za złożenie fałszywego oświadczenia

1. WPROWADZENIE

1.1 CEL, ZAKRES PRACY, POWIĄZANIA Z INNYMI DOKUMENTAMI

Przedmiotem niniejszego opracowania jest prognoza oddziaływania na środowisko projektu studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego gminy Kobiór, sporządzonego w 2018 r. W związku z pismem Regionalnego Dyrektora Ochrony Środowiska znak WOOŚ.410.176.2018.AB z maja 2018 r. prognozę uzupełniono w czerwcu 2018 r. o analizę wpływu na korzyści ekologiczne (patrz rozdział 5.7 na stronie 31).

Obowiązek sporządzenia prognozy oddziaływania na środowisko projektu studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego wynika z przepisu art. 51 ust 1 ustawy z dnia 3 października 2008 r. o udostępnianiu informacji o środowisku i jego ochronie, udziale społeczeństwa w ochronie środowiska oraz o ocenach oddziaływania na środowisko (tj. Dz. U. z 2017 r. poz. 1405 ze zm.).

Podstawowym celem prognozy jest wykazanie jak określone w studium kierunki polityki przestrzennej gminy wpłyną na środowisko i czy, a jeśli tak to w jakim stopniu, naruszają one zasady prawidłowej gospodarki zasobami naturalnymi. Ze względu na dużą złożoność zjawisk przyrodniczych, ograniczony zakres rozpoznania środowiska oraz ogólny charakter dokumentów planistycznych, ocena potencjalnych przekształceń środowiska wynikających z projektowanego przeznaczenia terenu ma formę prognozy. Przedmiotowy dokument nie rozstrzyga o słuszności realizacji zamierzeń inwestycyjnych przewidzianych nowymi ustaleniami studium (SUiKZP), a jedynie przedstawia prawdopodobne skutki jakie niesie za sobą ich realizacja względem poszczególnych komponentów środowiska w ich wzajemnym powiązaniu, w szczególności na ekosystemy, krajobraz, a także na ludzi, dobra materialne oraz dobra kultury. Należy pamiętać, że konkretyzacja ustaleń studium nastąpi w miejscowych planach zagospodarowania przestrzennego, samo studium nie jest natomiast podstawą do wydania jakichkolwiek decyzji.

Niniejsza prognoza została sporządzona w oparciu o wymogi wynikające z przepisu art. 51 ust 2 ustawy z dnia 3 października 2008 r. o udostępnianiu informacji o środowisku i jego ochronie, udziale społeczeństwa w ochronie środowiska oraz o ocenach oddziaływania na środowisko (tj. Dz. U. z 2017 r. poz. 1405 ze zm.).

Zgodnie z wyżej wymienionym artykułem sporządzana prognoza:

a) zawiera

- ustalenia i główne cele projektu studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego Gminy Kobiór oraz jego powiązania z innymi dokumentami,
- informacje o metodach zastosowanych przy sporządzaniu prognozy,
- informacje na temat przewidywanych możliwości transgranicznego oddziaływania na środowisko,
- propozycje dotyczące przewidywanych metod analizy skutków realizacji postanowień projektowanego planu oraz częstotliwości jej przeprowadzania,
- streszczenie sporządzone w języku niespecjalistycznym,

b) określa, analizuje i ocenia

- istniejący stan środowiska,
- potencjalne zmiany stanu środowiska przy braku realizacji postanowień projektowanego dokumentu,
- przewidywane znaczące oddziaływania na środowisko przy realizacji postanowień projektowanego dokumentu,
- istniejące problemy ochrony środowiska istotne z punktu widzenia realizacji projektowanego dokumentu,
- cele ochrony środowiska ustanowione na szczeblu międzynarodowym, wspólnotowym i krajowym istotne z punktu widzenia projektowanego dokumentu oraz sposoby w jakich te cele zostały uwzględnione,

c) przedstawia

- rozwiązania mające na celu zapobieganie, ograniczanie lub kompensację przyrodniczą negatywnych oddziaływań na środowisko,
- możliwości rozwiązań alternatywnych w odniesieniu do obszaru Natura 2000.

Zakres niniejszej prognozy został również uzgodniony z Państwowym Powiatowym Inspektorem Sanitarnym w Tychach pismem znak 17/NS/ZNS.522-31/633/2017 z dnia 4 września 2017 r. oraz z Regionalnym Dyrektorem Ochrony Środowiska w Katowicach pismem znak WOOŚ.411.234.2017.PB z dnia 1 września 2017 r.

Projekt studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego gminy Kobiór powiązany jest z następującymi dokumentami:

- Plan Zagospodarowania Przestrzennego Województwa Śląskiego z 2016 r. przyjęty uchwałą Sejmiku Województwa Śląskiego Nr V/26/2/2016 z dnia 29 sierpnia 2016 r. (Dz. Urz. Woj. Śl. z dnia 13 września 2016r., poz. 4619);
- Studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego gminy Kobiór, które przyjęte zostało przez Radę Gminy Kobiór uchwałą Nr VI/1/31/99 z dnia 27 kwietnia 1999 r. Studium to następnie zmienione zostało poprzez sporządzenie II edycji, która uchwalona została uchwałą Rady Gminy Kobiór Nr XXI/133/08 z dnia 16 września 2008 r.;
- Obowiązujące na terenie gminy mpzp:
 - miejscowy plan zagospodarowania przestrzennego fragmentu Gminy Kobiór - polana śródleśna, przyjęty uchwałą Nr XVIII/2/78/04 Rady Gminy Kobiór z dnia 8 lipca 2004 r.
 - miejscowy plan zagospodarowania przestrzennego Gminy Kobiór obejmujący tereny A,B,C,D, przyjęty uchwałą Nr XVIII/1/77/04 z dnia 8 lipca 2004 r. ,
 - miejscowy plan zagospodarowania przestrzennego Gminy Kobiór dla terenu usługowego pola golfowego, przyjęty uchwałą Nr XXVI/12/143/2001 Rady Gminy Kobiór z dnia 2 lutego 2001 r.,

- miejscowy plan zagospodarowania przestrzennego w sprawie zmiany fragmentów miejscowego planu zagospodarowania przestrzennego, przyjętego uchwałą Nr XXVIII/198/09 Rady Gminy Kobiór z dnia 10 czerwca 2010 r. i uchwałą Nr XXXVII/250/10 Rady Gminy Kobiór z dnia 27 maja 2010 r.
- Opracowanie ekofizjograficzne dla gminy Kobiór, Werona sp. z o.o., Katowice, 2007 r.;

1.2 METODY ZASTOSOWANE PRZY SPORZĄDZANIU PROGNOZY

W celu sporządzenia prognozy przeprowadzono następujące prace:

- zaznajomiono się z projektem studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego gminy, w tym z wnioskami do studium,
- zaznajomiono się z danymi fizjograficznymi oraz innymi dostępnymi opracowaniami sozologicznymi obejmującymi obszar objęty prognozą,
- dokonano oceny projektu suikzp w odniesieniu do obowiązujących aktów prawnych, w tym przepisów gminnych,
- przeprowadzono wizję obszaru objętego prognozą w miesiącach wrzesień - grudzień 2017 r.,
- dokonano analizy czynników potencjalnie mogących przynieść negatywne skutki dla środowiska,

1.3 CELE OCHRONY ŚRODOWISKA USTANOWIONE NA SZCZEBLU MIĘDZYNARODOWYM, WSPÓLNOTOWYM I KRAJOWYM, ISTOTNE Z PUNKTU WIDZENIA PROJEKTOWANEGO DOKUMENTU, ORAZ SPOSOBY, W JAKICH TE CELE I INNE PROBLEMY ŚRODOWISKA ZOSTAŁY UWZGLĘDNIONE PODCZAS OPRACOWYWANIA DOKUMENTU

W projekcie studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego gminy Kobiór powinny zostać uwzględnione priorytety w zakresie ochrony środowiska wynikające z dokumentów ustanowionych na szczeblu rządowym, samorządowym, porozumień międzynarodowych oraz projektów dokumentów i dyrektyw Unii Europejskiej.

Poszczególne dyrektywy, międzynarodowe akty prawne zostały wdrożone do polskiego prawodawstwa i tym samym znalazły swoje odzwierciedlenie w projektowanym dokumencie. Projekt analizowanego dokumentu uwzględnia wytyczne i cele ochrony środowiska przyjęte w wyżej wymienionych dyrektywach i konwencjach, poprzez zamieszczenie zapisów dotyczących różnych aspektów środowiska, zwłaszcza w zakresie jego ochrony. Uzyskano w ten sposób wysoką zgodność z dokumentami planistycznymi różnego szczebla, co pozwala wnioskować, że związane z nimi cele będą osiągane również przez ustalenia funkcjonalne wynikające z projektu planu. Zostało utrzymane założenie strategiczne dokumentów wszystkich poziomów, że celem generalnym rozwoju jest rozwój zrównoważony, przez który należy rozumieć zrównoważony udział wszystkich istotnych czynników ekologicznych, gospodarczych i społecznych.

1.4 USTALENIA I GŁÓWNE CELE PROJEKTU STUDIUM UWARUNKOWAŃ I KIERUNKÓW ZAGOSPODAROWANIA PRZESTRZENNEGO

Studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego gminy Kobiór zostało uchwalone w 1999 r., następnie zaś zostało zmienione w 2008 r. Celem wykonania nowego studium była aktualizacja zapisów studium do obecnego stanu prawnego, odpowiedź na wnioski mieszkańców oraz uwzględnienie nowych uwarunkowań środowiskowych i kulturowych.

W projekcie studium zaproponowano wizję gminy oraz cele strategiczne rozwoju. Wizja rozwoju gminy to skondensowany obraz przyszłości skrótowo prezentujący idealny obraz jej funkcjonowania. Wizja rozwoju, wyrażając społeczne oczekiwania wobec gminy, ma trafić do jej mieszkańców, którzy aktywnie włączą się w jej realizację wraz z władzami samorządowymi. Zgodnie z opracowaną w gminie strategią rozwoju określa wizję rozwoju gminy: o indywidualnych, wyróżniających ją cechach wynikających z wykorzystania charakterystycznego położenia i struktury funkcjonalno-przestrzennej. W projekcie suikzp ustalono następujące cele strategiczne zmierzające do osiągnięcia tak założonej wizji gminy:

- C1 - zdecydowana poprawa jakości przestrzeni publicznej, oraz wizerunku i atrakcyjności obszaru centrum gminy w rejonie ulicy Centralnej;
- C2 - Kształtowanie nowych stref aktywności gospodarczych z wykorzystaniem terenów przemysłowych oraz przebiegu drogi krajowej Nr 1;
- C3 - Kształtowanie systemu komunikacji rowerowej, jako podstawowego obok komunikacji pieszej systemu powiązań lokalnych oraz istotnego elementu rekreacji i turystyki rowerowej o znaczeniu ponadlokalnym;
- C4 – Wykorzystanie walorów przyrodniczych i krajobrazowych gminy dla lokalizacji nowej zabudowy z dużym udziałem zieleni;
- C5 - Kontynuacja rozwoju systemów infrastruktury technicznej, jako działania zmierzającego do poprawy stanu środowiska;

Realizacja powyższej wizji rozwoju i celów strategicznych prowadziła będzie do zmian w przeznaczeniu terenów w długookresowym rozwoju gminy w perspektywie najbliższych 30 lat. Zgodnie z przyjętą metodą sporządzania studium, stan struktury przestrzennej oraz kierunki jej zmian projektowane są w układzie obszarów polityki przestrzennej. Obszary polityki przestrzennej tworzone są poprzez wydzielające się przestrzennie tereny o podobnych cechach funkcjonalnych i podobnych uwarunkowaniach rozwoju, na których zakłada się rozwój różnych nie wykluczających się funkcji przy założeniu funkcji podstawowej. Realizacja celów i dążenie do realizacji wizji rozwoju gminy wiąże się z przekształceniami struktury przestrzennej gminy. Przekształcenia te będą się dokonywały w ramach następujących obszarów polityki przestrzennej:

- obszar PC - przestrzeni publicznej centrum gminy
- obszar UG - centrum gminy

- obszar ZU - zespołów i obiektów usługowych
- obszar US - sportu i rekreacji
- obszar MU - mieszkaniowo-usługowe
- obszar MN - mieszkaniowe, w tym MN1 dla uzupełnienia zabudowy istniejącej i MN2 dla lokalizacji nowej zabudowy
- obszar PU - działalności produkcyjnych i usługowych
- obszar ZZ - zabudowy z dużym udziałem zieleni
- obszar ZL - leśne
- obszar WS - wód powierzchniowych
- obszar ZN - zieleni niskiej
- obszar KE - lokalnego systemu korytarzy ekologicznych
- obszar ZC - cmentarzy
- tereny IT - infrastruktury technicznej
- tereny K - komunikacji drogowej
- tereny KK - komunikacji kolejowej

Szeroka gama kategorii terenów nie pozwala na dokładne określenie lokalizacji przedsięwzięć najsilniej oddziałujących na środowisko. Takie rozróżnienie możliwe będzie dopiero po zrealizowaniu miejscowych planów zagospodarowania przestrzennego, uwzględniających ustalenia studium. Dla poszczególnych kategorii terenu projekt studium nakreśla podstawowe kierunki przeznaczenia (np. na obszarach MU – mieszkaniowo-usługowych, przewiduje się funkcję mieszkaniową, ale dopuszczalne jest również przeznaczenie terenów pod usługi). Wobec powyższego dokładne przeznaczenie terenów nastąpi w miejscowych planach zagospodarowania przestrzennego, po rozeznaniu lokalnych uwarunkowań środowiska oraz potrzeb inwestycyjnych. Przyjęty w studium sposób kreślenia przyszłej przestrzeni gminy powoduje, że w wielu przypadkach oszacowanie wpływu na środowisko staje się niemożliwe, ponieważ o konkretnym przeznaczeniu (a co za tym idzie np. o zniszczeniu wartościowego siedliska czy stanowiska rośliny chronionej) przesądzała będzie określona lokalizacja na etapie mpzp. Dlatego w niniejszej prognozie przyjęto maksymalny zasięg i skalę oddziaływań. Przykładowo – jeżeli teren mieszkaniowy w projekcie studium przeznaczono pod zabudowę, to przyjęto, że w miejscowym planie negatywne oddziaływania mogą zaistnieć na całym jego obszarze. W analizowanym dokumencie wprowadzono odpowiednie wskaźniki urbanistyczne, które nie pozwalają na całkowitą zabudowę terenów, jednakże na dzień dzisiejszy nie wiadomo, które z przestrzeni zostaną zajęte, zależne będzie to bowiem w dużej mierze od ustaleń miejscowego planu zagospodarowania przestrzennego.

Generalnie zaproponowane w projekcie studium kierunki rozwoju gminy opierają się na istniejącym zagospodarowaniu terenu, nie mniej jednak teren Polany przewidziany jest w dużej mierze do urbanizacji. Za pozytywne należy jednak uznać, że projekt studium wskazuje również tereny, które będą stanowiły zasób przyrodniczy gminy. Są to tereny lasów oraz doliny cieków, w tym dolina Korzeńca. W projekcie studium uwzględniono również szereg uwarunkowań, m.in. występowanie złóż kopalin, dolin cieków, obiektów o charakterze zabytkowym, infrastruktury technicznej oraz rozległych terenów leśnych. Ustalono tereny korytarzy ekologicznych, gdzie obowiązuje zakaz lokalizacji budynków i budowli oraz grodzenia nieruchomości, a także zakaz zmian ukształtowania teren za wyjątkiem zmian związanych z budową stawów. Ustalenie to ma na celu ochronę dolin rzecznych przed zabudową.

2. CHARAKTERYSTYKA ŚRODOWISKA

2.1 POŁOŻENIE FIZYCZNO-GEOGRAFICZNE

Gmina Kobiór położona jest w północnej części powiatu pszczyńskiego, w centralnej części województwa śląskiego. Teren gminy zajmuje powierzchnię ok. 4950 ha. Według stanu na 2015 r.¹ gminę zamieszkiwało 4918 osób, a gęstość zaludnienia wynosiła 102 osoby na 1 km².

Gmina Kobiór graniczy: od zachodu z miastem Orzesze, od północno-zachodu z gminą Wiry, od północy z miastem Tychy, od wschodu z gminą Bojszowy, od południa z gminą Pszczyna i od południowego zachodu z gminą Suszec. W gminie nie wydzieli się żadnych sołectw. W latach 1973-1977 gmina Kobiór obejmowała trzy sołectwa: Kobiór, Czarków i Piasek (dwa ostatnie obecnie w Pszczynie). W latach 1977-1991 gmina stanowiła dzielnicę Tychów. Od 2 kwietnia 1991 ponownie została reaktywowana jako gmina Kobiór, ale już bez sołectw Czarków i Piasek.

Według podziału na jednostki fizyczno-geograficzne J. Kondrackiego² teren gminy zlokalizowany jest na styku dwóch prowincji: Karpat Zachodnich z Podkarpaciem Zachodnim i Północnym (51) i Wyżyn Polskich (34). Te z kolei dzielą się na dwie podprowincje: Podkarpacie Północne (512) i Wyżynę Śląsko-Krakowską (341). Z podprowincji wyodrębnia się makroregiony. Odpowiednio są to: Kotlina Oświęcimska (512.2) i Wyżyna Śląska (341.1). W podziale makroregionów na mezoregiony wydzieli się Równinę Pszczyńską (512.21), która zajmuje przeważającą część gminy oraz Płaskowyż Rybnicki (341.15), obejmujący niewielki obszar w zachodniej części gminy Kobiór.

Tabela 1. Podział fizyczno-geograficzny w gminie Kobiór³

Prowincja	Podprowincja	Makroregion	Mezoregion
Karpaty Zachodnie z Podkarpaciem Zachodnim i Północnym (51)	Podkarpacie Północne (512)	Kotlina Oświęcimska (512.2)	Równina Pszczyńska (52.21)
Wyżyny Polskie (34)	Wyżyna Śląsko-Krakowska (341)	Wyżyna Śląska (341.1)	Płaskowyż Rybnicki (341.15)

2.2 BUDOWA GEOLOGICZNA

Według regionalizacji geologicznej obszar gminy Kobiór położony jest w obrębie zapadliska przedkarpackiego. W budowie geologicznej terenu wyróżnia się utwory karbonu, trzeciorzędu (miocenu) oraz czwartorzędu. Utwory karbońskie są najstarszymi utworami występującymi na tym terenie. Reprezentowane są one przez piaskowce, łupki i iłowce z pokładami węgla kamiennego warstw orzeskich i załęskich.²

Skały karbonu przykryte są utworami trzeciorzędowymi, które wykształcone są w postaci iłów piaszczystych i marglistych, piasków, żwirów i łupków ilastych z gipsem i anhydrytem oraz soli kamiennych warstw skawińskich, wielickich i grabowieckich miocenu (badenu). Na Mapie Geologicznej Polski w skali 1:200000 ark. Gliwice³ są one oznaczone symbolem **Nb**. Utwory te występują na całej powierzchni omawianego obszaru, lecz nigdzie

¹ www.gus.pl

² Kondracki J. Geografia regionalna Polski, Wydawnictwo Naukowe PWN, Warszawa, 2001 r.

³ Kotlicy G. i S., Mapa geologiczna Polski w skali 1:200000, ark. Gliwice, WG, Warszawa, 1979 r.

spod osadów trzeciorzędowych nie odsłaniają się utwory karbońskie, czy inne warstwy przedkenozoiczne. Skąły trzeciorzędu na całym obszarze są przykryte pokrywą osadów czwartorzędowych, nigdzie też nie odsłaniają się bezpośrednio na powierzchni.

Powierzchniową budowę geologiczną obszaru opisują dwa arkusze Szczegółowej Mapy Geologicznej Polski w skali 1:50000: ark. Tychy⁴ i ark. Oświęcim.⁵ Najstarszymi utworami czwartorzędowymi na tym terenie są gliny zwałowe zlodowacenia południowopolskiego gzw^gQ_{p2} . Odsłaniają się one jedynie w zachodniej części gminy Kobiór. Wyżej w profilu litostratygraficznym leżą iły i mułki zastoiskowe zlodowacenia środkowopolskiego im^bQ_{p3} , występujące w centralnej i zachodniej części gminy w postaci płatów. Osady czwartorzędowe na terenie gminy Kobiór reprezentowane są również przez piaski i żwiry wodnolodowcowe z mułkami i iłami zastoiskowymi zlodowacenia środkowopolskiego $pz^{fg}Q_{p3}$, występujące na przeważającym obszarze gminy, a także przez piaski i żwiry rzeczne tarasów nadzalewowych zlodowacenia północnopolskiego $pz^fQ_{p4}^t$, zlokalizowane w północnych i południowych krańcach gminy, w obrębie dolin rzecznych. Z kolei najmłodszymi utworami na omawianym obszarze są piaski eoliczne p^eQ , odsłaniające się w postaci niewielkich płatów w centralnej i północnej części gminy, a także holocenijskie piaski i żwiry terenów nadzalewowych $pz^fQ_h^t$ oraz namuły nQ_h i namuły torfiaste ntQ_h , występujące w dolinach rzek Gostynka i Korzeniec i w dolinach ich dopływów.

2.3 WODY POWIERZCHNIOWE

Wody płynące

Gmina Kobiór położona jest w całości w zlewni rzeki Wisły. Przez obszar gminy przebiega niemal równoleżnikowo dział wodny II rzędu, oddzielający zlewnie rzeki Gostyni (na północy) i rzeki Pszczynki (na południu), przy czym sama Gostynia płynie poza terenem gminy. Bezpośrednio na terenie gminy wyróżnia się sześć cieków, które posiadają własne hydronimy: Korzeniec Południowy z Korzeńcem i ich dopływy Swornicę i Dopływ w Kobiórze oraz dopływ Gostyrki Dopływ spod Chałup i dopływ Gostyni Dopływ spod jez. Paprocańskiego. Korzeniec uchodzi do Pszczynki, zaś Gostynia bezpośrednio do Wisły. Sieć hydrograficzną gminy uzupełniają liczne rowy melioracyjne. Na terenie gminy brak jest cieków płynących w naturalnych korytach, na przestrzeni lat zostały one uregulowane, tak by odprowadzały wody z obszarów leśnych i centrum gminy.

Wody stojące

Na obszarze gminy Kobiór znajduje się ogółem 49 zbiorników wód powierzchniowych. Ich sumaryczna powierzchnia wynosi ok. 30,41 ha. Zinventaryzowano tu osiem zbiorników, które mają powyżej 1 ha, łącznie zajmują one powierzchnię 25,01 ha. W południowo-zachodniej części gminy utworzono ciąg czterech stawów na Korzeńcu, stawy te pełnią funkcję hodowlaną, ale też i przeciwpowodziową. Powierzchnia tych stawów to odpowiednio: 2,32 ha, 5,64 ha, 2,07 ha i 1,92 ha. Trzy stawy położone są wzdłuż ul. Leśników, zaś staw czwarty nieco dalej, po wschodniej stronie linii kolejowej, w rejonie ul.

⁴ Wilanowski S. Szczegółowa Mapa Geologiczna Polski w skali 1: 50000, ark. Tychy, PIG, Warszawa, 2003r.

⁵ Biernat S., Kryszowska M.: Szczegółowa Mapa Geologiczna Polski w skali 1: 50000, ark. Oświęcim, PIG, Warszawa, 1958 r.

łukowej. Kilka większych stawów zlokalizowanych jest na terenach leśnych. W północno-zachodniej części gminy, na leśnej polanie w dolinie Dopływu spod Chałup, znajduje się staw o powierzchni ok. 0,96 ha. Na terenach leśnych w północno-wschodniej części gminy znajdują się kilka większych stawów: po zachodniej stronie DK1 Stawy Bidermany (2 stawy, pow. ok. 0,58 ha i 0,69 ha), w rejonie Jeziora Paprocańskiego (2 stawy o pow. ok. 1,46 ha i 1,43 ha), po wschodniej stronie DK1 Staw Wspólny (pow. ok. 3,73 ha) oraz w rejonie Dąbrowicy, na granicy z Bojszowami Staw Dąbrowica (ok. 6,43 ha). Prócz tych większych stawów na terenie gminy, zwłaszcza w jej części centralnej znajduje się szereg niewielkich stawików i oczek wodnych, nie tworzą one jednak większych kompleksów czy zgrupowań.

Zagrożenie powodziowe

Na terenie gminy Kobiór nie występują zagrożenia powodziowe. KZGW nie wskazywał na terenie gminy obszarów szczególnego zagrożenia powodzią, co związane jest głównie z położeniem gminy na obszarze wyżynnym (górne części cieków). Część wód Korzeńca ujęta jest w system stawów, co również redukuje zagrożenie powodziowe.

Ujęcia wód powierzchniowych

Na terenie gminy nie znajdują się ujęcia wód powierzchniowych dla których ustanowiono by stref ochrony bezpośredniej lub pośredniej.

Jednolite części wód powierzchniowych

Na obszarze gminy Kobiór wyróżniono dwie jednolite części wód powierzchniowych. Są nimi:

- Stare koryto Gostyni i jez. Paprocańskie (kod: PLRW200017211852) – pod nazwą tej JCWP znajduje się ciek Dopływ z jez. Paprocańskiego
- Korzenica (kod: PLRW200017211689) – to ciek Korzeniec i Korzeniec Południowy. Właściwa Korzenica płynie poza terenem gminy po połączeniu się Korzeńca i Swornicy.

Ponadto na terenie gminy wyodrębnia się pięć zlewni jednolitych części wód powierzchniowych, wszystkie w zlewni Wisły:

- PLRW200017211689 Korzenica
- PLRW200017211852 Stare koryto Gostyni i jez. Paprocańskie
- PLRW200017211829 Zgoński Potok
- PLRW200017211851 Gostynia do Starego Koryta
- PLRW200019211899 Gostynia od Starego Koryta do ujścia

2.4 WODY PODZIEMNE

Regionalizacja hydrogeologiczna

Według Mapy Hydrogeologicznej w skali 1:200000 ark. Gliwice⁶ cały teren gminy Kobiór wchodzi w skład Regionu Przedkarpackiego (XXII), a ściślej mówiąc Podregionu Przedkarpacko-Śląskiego (XXII 7). W podregionie Przedkarpacko-Śląskim główny poziom użytkowy w utworach czwartorzędu wypełniają piaski i żwiry. Występują one na głębokości

⁶ Kotlicka G., Wagner J., Mapa Hydrogeologiczna Polski w skali 1:200000, ark. Gliwice, WG, Warszawa, 1986 r.;

do 30 m. Wydajność poziomego użytkowego waha się w granicy od 2 do 30 m³/h, lokalnie wartość ta wynosi od 30 do 120 m³/h. Głębiej zlokalizowane są niewodonośne utwory miocenu (badenu).

Użytkowe poziomy wodonośne

Użytkowe poziomy wodonośne gminy Kobiór opisują dwa arkusze Mapy Hydrogeologicznej Polski w skali 1: 50000: ark. Tychy⁷ i ark. Oświęcim⁸. W profilu hydrogeologicznym obszaru gminy występuje piętro wodonośne w utworach czwartorzędu, na niewielkiej części gminy, w jej wschodniej części dodatkowo piętro wodonośne występują w utworach trzeciorzędowych. W centralnej i wschodniej części gminy nie występują użytkowe poziomy wodonośne.

Piętro wodonośne czwartorzędu Piętro to budują piaski różnoziarniste i żwiry, gliny zwałowe, namuły i lessy. Największą wodonośnością charakteryzuje się dolina rzeki pra-Wisły oraz doliny jej dopływów, gdzie miąższość utworów czwartorzędowych sięga od 80 do 100 m. Niższą wodonośność charakteryzuje obszar wysoczyzn, gdzie osady czwartorzędu mają miąższość do 20 m. Na przeważającym obszarze występowania osadów czwartorzędowych zwierciadło wody ma charakter swobodny, lokalnie napięty. Stabilizuje się ono na głębokości od 0,3 do 14,2 m. W obszarach przykrycia warstwy wodonośnej osadami słabo przepuszczalnymi (gliny piaszczyste, mułki) zwierciadło wody jest słabo napięte, a w pozostałej części zwierciadło ma charakter swobodny i zalega na głębokości od 0,8 m do kilkunastu metrów. Miąższość warstw zawodnionych waha się od 0,7 do 45 m. przy czym wzrasta w kierunku osi dolin kopalnych. Zasilanie omawianego poziomu wodonośnego odbywa się na całej powierzchni jego występowania, poprzez infiltrację wód z opadu atmosferycznego, dopływ wód ze starszych wiekowo poziomów wodonośnych lub w obszarach intensywnego drenażu górniczego na skutek alimentowania poziomu czwartorzędowego wodami wsiąkającymi z rzek. Wody omawianego poziomu reprezentują wody ultraśłodkie, słodkie i akrotopięgi o mineralizacji ogólnej do 0,7 g/dm³, należące do typów chemicznych wód (wg anionów): wodorowęglanowego i wodorowęglanowo-siarczanowego, a w obszarach antropogenicznie zdegradowanych wody typu siarczanowego lub chlorkowego.

Triasowe piętro wodonośne Wody podziemne w tym piętrze napotymane są tylko w obrębie wkladek, lamin piasków i mułków, rzadziej piaskowców, zlepieńców obecnych w stropowej partii ilastego kompleksu o znacznej miąższości (od kilku do ponad 400 metrów), charakteryzującego się na ogół słabą wodonośnością. Piętro trzeciorzędu pozostaje w kontakcie hydraulicznym z piętrem czwartorzędu. Zasilanie tego poziomu odbywa się na wychodniach czwartorzędu i odbywa się na skutek przesączania w głąb.

W obrębie pięter wodonośnych wydzielono na terenie gminy Kobiór cztery jednostki hydrogeologiczne: 3abQIII, 5abQII, 6abQ-TrIV, 6aQIV. Parametry tych jednostek przedstawiono w tabeli poniżej. W obrębie jednostek 3abQIII i 5abQII (a więc centralna i

⁷ Wagner J., Chmura A., Poprawa D.: Mapa Hydrogeologiczna Polski w skali 1 : 50 000, ark. Tychy, Warszawa, 2002 r.;

⁸ Gatlik J.: Mapa Hydrogeologiczna Polski w skali 1 : 50 000, ark. Oświęcim, Warszawa, 1997 r.;

zachodnia część gminy) stopień zagrożenia wód jest średni, a potencjalna wydajność wynosi: w obrębie jednostki 3abQIII >70 m³/h, zaś w obrębie jednostki 5abQII 10 – 30 m³/h. W obrębie jednostki 6abQ-TrIV stopień zagrożenia wód jest średni w części południowej oraz wysoki w części północnej (tereny na wschód od Jeziora Paprocańskiego). Potencjalna wydajność w tej jednostce wynosi 30 do 50 m³/h. W obrębie jednostki 6aQIV stopień zagrożenia wód jest średni w całym jej zasięgu, a wydajność wynosi również 30 do 50 m³/h. W obrębie wszystkich jednostek jakość wód jest średnia, wody wymagają prostego uzdatniania.

Tabela 2 Zestawienie głównej jednostki hydrogeologicznej występującej na obszarze gminy Kobiór¹²

Symbol jedn. hydrogeologicznej	Piętro wodonośne	Głębokość występowania	Mięszość [m]	Współ. filtracji [m/24h]	Przewodność warstwy wodonośnej [m ² /24h]	Moduł zasobów odnawialnych [m ³ /24h/km ²]	Moduł zasobów dyspozycyjnych [m ³ /24h/km ²]
3abQIII	Q	15-50	śr. 24,0	śr. 19,9	śr. 478	365	292
5abQII	Q	15-50	śr. 11	śr. 12,9	śr. 142	242	121
6abQ-TrIV	Q-Tr	5-15	śr. 18	śr. 13,5	śr. 243	346	311
6aQIV	Q	5-15	śr. 10,3	śr. 36,8	śr. 296	402	302

Główne Zbiorniki Wód Podziemnych

Na podstawie Mapy wstępnej waloryzacji głównych zbiorników wód podziemnych⁹ jak również Rozporządzenia Rady Ministrów z dnia 27 czerwca 2006r. w sprawie przebiegu granic obszarów dorzeczy i regionów wodnych (Dz. U. z 2006r, Nr 126 poz. 878)¹⁰ obszar gminy Kobiór nie znajduje się w granicach żadnego głównego zbiornika wód podziemnych.

Jednolite Części Wód Podziemnych

Według podziału Polski na jednolite części wód podziemnych teren gminy Kobiór dzieli się na dwie JCWPd: nr 145 (część północna gminy) i nr 156 (część południowa).

Ujęcia wód podziemnych

Na terenie gminy nie znajdują się ujęcia wód podziemnych dla których ustanowiono by stref ochrony bezpośredniej lub pośredniej.

2.5 KLIMAT

Według podziału rolniczo – klimatycznego R. Gumińskiego¹¹ teren gminy Kobiór leży na pograniczu dwóch dzielnic: podsudeckiej (XVIII) i częstochowsko – kieleckiej (XV). Warunki klimatyczne obu dzielnic są do siebie zbliżone. Według regionalizacji klimatycznej wg Wosia omawiany obszar należy do regionu śląsko-krakowskiego (XXVI). Z kolei na podstawie regionalizacji klimatycznej Polski E. Romera¹² gmina zlokalizowana jest w obrębie klimatów podgórskich nizin i kotlin.

Położenie w zagłębieniu pomiędzy Wyżyną Śląsko-Krakowską oraz wysoka lesistość obszaru wywiera wpływ na warunki klimatyczne.⁷ Na ogół płaski teren i wysokie opady

⁹ Mapa wstępnej waloryzacji głównych zbiorników wód podziemnych.

¹⁰ Rozporządzenie Rady Ministrów z dnia 27 czerwca 2006r. w sprawie przebiegu granic obszarów dorzeczy i regionów wodnych (Dz. U. z 2006r, Nr 126 poz. 878).

¹¹ Gumiński R. Próba wydzielenia dzielnic rolniczo-klimatycznych w Polsce, Przegl. Met Hydrolog., I, 1, 1948.

¹² Romer E. Regiony klimatyczne Polski, Prace Wrocławskiego Towarzystwa Nauk., ser. B 20., 1949 r.

sprzyjają silnemu zawilgoceniu gruntu, co w połączeniu ze słabymi wiatrami sprzyja powstawaniu wysokiej wilgotności powietrza.

Parametry charakteryzujące warunki klimatyczne¹³:

- średnia temperatura roku – 8 – 8,5°C - średnia temperatura jest najwyższa w miesiącu lipcu (19°C), natomiast najchłodniejszym miesiącem jest styczeń (-3,5°C).
- średnia roczna suma opadów - 825 mm, co stanowi ok. 140% średniej ogólnopolskiej. Najniższa suma opadów występuje w lutym (33 mm). Większość opadów przypada na czerwiec (średnia wynosi 100 mm).
- przeważające kierunki i średnie prędkości wiatrów – dominują wiatry z kierunków południowo-zachodnich, zachodnich i północno-zachodnich, wiejące przez 54% dni w roku z prędkością od 3 do 4 m/s. Wpływ na takie ukształtowanie wiatrów ma przeważająca zachodnia cyrkulacja atmosferyczna.
- długość zalegania pokrywy śnieżnej – 60 – 90 dni,
- liczba dni z przymrozkami – 100-120 dni,
- średnia długość okresu wegetacyjnego – 221 dni.

Odchylenie w poziomie opadów pomiędzy miesiącem z najmniejszą sumą opadów, a miesiącem o największej sumie opadów wynosi 67 mm. Roczna amplituda temperatur wynosi 22,5°C.¹⁸

2.6 POWIERZCHNIA ZIEMI

2.6.1 UKSZTAŁTOWANIE TERENU, ZAGROŻENIE OSUWISKOWE

Ukształtowanie terenu

Cały obszar gminy Kobiór jest usytuowany na rozległej wodnolodowcowej Równinie Pszczyńskiej, która, pod względem rzeźby terenu jest mało urozmaicona. Przepływające równoleżnikowo przez omawiany obszar dwa ciek: Gostyńska wraz dopływami (sama Gostyńska płynie tuż poza północną granicą gminy) oraz Korzeniec dzielą ją na wydłużone garby o wierzchołkach obniżających się w kierunku wschodnim. Doliny rzek, wcięte w utworach plejstocenic, zostały w holocenie przekształcone w niecki o szerokich i płaskich dnach. Towarzyszą im niewysokie garby o łagodnych stokach ze spadkami do 5° i spłaszczonych wierzchołkach. Charakterystycznym elementem naturalnej rzeźby terenu są pola sandrowe powstałe w wyniku kumulacji erozji lodowcowej i wodnolodowcowej. Pośród równiny wodnolodowcowej wyróżnia się również równiny zastoiskowe oraz równiny erozyjne wód roztopowych. Deniwelacja terenu wynosi około 28 m. Najwyższy punkt wznosi się na wysokość ok. 266 m n.p.m. i znajduje się w zachodniej części gminy, w pobliżu granicy z Orzeszem. Z kolei najniżej położone miejsce usytuowane jest w południowo-wschodniej części omawianego obszaru, przy granicy z Międzyrzeczem (ok. 238 m n.p.m.)¹⁴, w dolinie Korzeńca. Tereny leśne generalnie położone są na

¹³ <https://pl.climate-data.org/> [dostęp 12.10.2017r.]

¹⁴ Przedsiębiorstwo Projektowania, Studiów, Usługi i Realizacji Spółka z o.o. Studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego gminy Kobiór, II Edycja Raport „A”: Uwarunkowania, załącznik nr 1 do uchwały nr XXI/133/08 Rady Gminy Kobiór z dnia 16 września 2008 r., Katowice, 2008 r.

wysokościach 255 – 265 m n.p.m., zaś zurbanizowane centrum gminy na wysokości 250 – 260 m n.p.m. Na terenie gminy, ze względu na budowę geologiczną podłoża ukształtowaną przez lodowce, nie występują znaczące naturalne formy morfologiczne. Również spośród form antropogenicznych nie występują tu duże formy np. hałdy, składowiska odpadów, odkrywkowe kopalnie itp. Formami antropogenicznymi są nasypy towarzyszące linii kolejowej i drogom, a także groble stawowe, nie są one jednak zwykle zbyt znaczące dla ukształtowania terenu gminy.

Zjawiska osuwiskowe

Na podstawie analizy danych kartograficznych, wizji terenowej i danych Systemu Ochrony Przeciwośuwiskowej (PIG), na terenie gminy Kobiór nie stwierdza się występowania terenów osuwisk i zagrożonych ruchami masowymi ziemi.

Osiadania górnicze

Na obszarze gminy Kobiór nie występuje zagrożenie osiadaniami terenu w wyniku działalności górniczej. Na terenie gminy eksploatacja nie była prowadzona w przeszłości, ani obecnie.

2.6.2 GLEBY

Użytkowanie terenu

W gminie Kobiór zdecydowanie dominują grunty leśne, otaczają one z każdej strony centralną, zurbanizowaną część gminy, która ma charakter polany. Powierzchnia gruntów leśnych wynosi 4073,26 ha, czyli 84,85% powierzchni gminy. Grunty rolne na obszarze gminy występują na niewielkich powierzchniach. Jest ich łącznie 444,56 ha, czyli 9,26% powierzchni gminy. Największy udział w gruntach rolnych stanowią grunty orne, oznaczone symbolem R. Zajmują powierzchnię 227,20 ha, czyli 4,73% powierzchni gminy. Najmniejszy udział w gruntach rolnych stanowią grunty pod rowami, oznaczone symbolem W. Zajmują powierzchnię 3,21 ha, czyli zaledwie 0,07% powierzchni gminy. Łąki zajmują ok. 152,38 ha, czyli 3,17% powierzchni gminy. Pastwisk jest jeszcze mniej, zajmują one ok. 17,41 ha, czyli zaledwie 0,36%. Gruntów zabudowanych jest łącznie 149,09 ha, czyli 3,11% powierzchni gminy. Największy udział w gruntach zabudowanych stanowią tereny mieszkaniowe, oznaczone symbolem B, zajmują one powierzchnię ok. 106,95 ha, czyli 2,23% powierzchni gminy. Najmniejszy udział w gruntach zabudowanych stanowią zurbanizowane tereny niezabudowane, oznaczone symbolem Bp. Stanowią powierzchnię 4,70 ha, czyli zaledwie 0,10% powierzchni gminy. Drogi i tereny kolejowe razem zajmują 82,96 ha, czyli 1,73% powierzchni gminy, z czego drogi zajmują 76,07 ha, czyli 1,58% powierzchni gminy, a tereny kolejowe 6,78 ha, czyli 0,14% powierzchni gminy. Nieużytki w gminie Kobiór obejmują powierzchnię 9,22 ha, czyli 0,19% powierzchni gminy. Grunty pod wodami powierzchniowymi płynącymi (Wp) i stojącymi (Ws) łącznie zajmują powierzchnię 23,02 ha, czyli 0,48% powierzchni gminy. Tereny różne, oznaczone symbolem Tr stanowią powierzchnię 18,28 ha, czyli 0,38% powierzchni gminy. Użytkowanie powierzchni gminy przedstawiono w tabeli poniżej.

Tabela 3 Użytkowanie powierzchni gminy Kobiór

Tabela 5. Użytkowanie powierzchni gminy Kobiór				
Grupa użytków gruntowych	Rodzaj użytku gruntowego	Oznaczenie	Gmina Kobiór ha / %	
Użytki rolne	Grunty orne	R	227,20	4,73
	Sady	S	3,27	0,07
	Łąki trwałe	Ł	152,38	3,17
	Pastwiska trwałe	Ps	17,41	0,36
	Użytki rolne zabudowane	BR	9,71	0,20
	Grunty zadrzewione i zakrzewione na użytkach rolnych	Lzr	4,31	0,09
	Grunty pod stawami	Wsr	27,07	0,56
	Rowy	W	3,21	0,07
	Użytki rolne razem		444,56	9,26
	Grunty leśne oraz zadrzewione i zakrzewione	Lasy	Ls	4072,98
Grunty zadrzewione i zakrzewione		Lz	0,28	0,01
Grunty leśne oraz zadrzewione i zakrzewione razem		4073,26	84,86	
Grunty zabudowane i zurbanizowane	Tereny mieszkaniowe	B	106,95	2,23
	Tereny przemysłowe	Ba	18,74	0,39
	Inne tereny zabudowane	Bi	11,57	0,24
	Zurbanizowane tereny niezabudowane	Bp	4,70	0,10
	Tereny rekreacyjno – wypoczynkowe	Bz	7,13	0,15
	Użytki kopalne	K	Brak	
	Tereny komunikacji			
	Drogi	dr	76,05	1,58
	Tereny kolejowe	Tk	6,78	0,14
	Inne tereny komunikacyjne	Ti	0,02	0,00
	Grunty przeznaczone pod budowę dróg	Tp	0,11	0,00

	publicznych lub linii kolejowych			
	Grunty zabudowane i zurbanizowane razem		232,05	4,83
Użytki ekologiczne	Użytki ekologiczne	E	Brak	
Nieużytki	Nieużytki	N	9,22	0,19
Grunty pod wodami	Grunty pod morskimi wodami wewnętrznymi	Wm	Brak	
	Grunty pod wodami powierzchniowymi płynącymi	Wp	4,97	0,10
	Grunty pod wodami powierzchniowymi stojącymi	Ws	18,05	0,38
	Grunty pod wodami razem		32,24	0,67
Tereny różne	Tereny różne	Tr	18,28	0,38
Razem			4800,39	100

Typy gleb

Na terenie gminy Kobiór, ze względu na jej specyficzną strukturę, gleby o charakterze rolniczym w zdecydowanej większości grupują się na terenie Polany. Na otaczających centrum gminy lasach występują gleby o charakterze leśnym. Spośród typów gleb o charakterze rolniczym wyróżnia się na terenie gminy zdecydowanie dominują gleby bielcowe i pseudobielcowe. W dolinach cieków, a przede wszystkim w szerokiej dolinie Korzeńca, a także w dolinach Dopływu spod Chałup i Dopływu z jez. Paprocańskiego występują mady oraz w dużo mniejszych ilościach czarne ziemie. Pozostałe typy gleb pojawiają się w znikomych ilościach.

Kompleksy przydatności rolniczej

Na terenie gminy Kobiór wyróżnić można następujące kompleksy rolniczej przydatności gleb: 5 – kompleks żytni dobry, 6 – kompleks żytni słaby, 8 – kompleks zbożowo-pastewny mocny oraz 2z – użytki zielone średnie. Pozostałe kompleksy gleb mają zdecydowanie mniejsze rozprzestrzenienie. Na północ od Korzeńca dominują gleby kompleksu zbożowo-pastewnego mocnego oraz żytniego słabego, natomiast na południe od tego cieku gleby kompleksu żytniego dobrego. W dolinach cieków dominują użytki zielone średnie, jedynie w górnych częściach ich dolin występują użytki zielone słabe i bardzo słabe.

Bonitacja gleb

Łącznie na terenie gminy wydzielą się ok. 418 gruntów o charakterze rolniczym. W strukturze użytkowania zdecydowanie dominują grunty orne, zajmują one ok. 243,31 ha, czyli 58,12% wszystkich gruntów rolnych. Mniejszy udział jest łąk, które zajmują 156,57 ha,

czyli 37,4% gruntów rolnych, natomiast udział pastwisk jest znikomy, zajmują one tylko 18,72 ha, czyli 4,47% gruntów rolnych. W podziale na klasy przeważają gleby średnie jakości oraz słabe i najłabsze. Gleb klasy III jest na terenie gminy zaledwie 26,55 ha, czyli 6,34%. Gleb klasy IV zajmują łącznie ok. 254,43 ha, czyli 60,78% wszystkich gruntów rolnych na terenie gminy. Gleby słabe i najłabsze klas V i VI zajmują ok. 137,62 ha, czyli 32,88% gruntów rolnych. Geograficznie gleby najlepsze lokują się w północno-wschodniej części polany, w rejonie tzw. Osiedla. Gleby klas średnich występują w obrębie polany, na północ od Korzeńca, zaś gleby klas słabych i najłabszych występują na terenach położonych na południe od Korzeńca. Udział poszczególnych klasoużytków przedstawiono w tabeli poniżej.

Tabela 4 Struktura klas glebowych w gminie Kobiór

Klasa gleby	RIIIa	RIIIb	RIVa	RIVb	RV	RVI	ŁIII	ŁIV	ŁV	ŁVI	PsIV	PsV
Gmina Kobiór ok. 418,6 ha	0,01	21,79	81,84	85,98	51,33	2,36	4,75	71,83	58,03	21,96	14,78	3,94
100%	0,00	5,21	19,55	20,54	12,26	0,56	1,13	17,16	13,86	5,25	3,53	0,94

2.7 ZASOBY NATURALNE

Na terenie gminy występują tylko złoża węgla kamiennego, brak jest tu złóż innych kopalin. Wydzielono tu następujące złoża: „Żory-Suszec” (ID Midas 314), „Kobiór-Pszczyna” (ID Midas: 373), „Za rowem bełckim” (ID Midas 391), „Studzienice” (ID Midas 7389), „Studzienice 1” (ID Midas 17700).

Duże złoża węgla kamiennego „Kobiór-Pszczyna” (ID Midas 373) obejmuje swym zasięgiem prawie cały teren gminy Kobiór. W części zachodniej i północno-zachodniej umiejscowione są dwa złoża: „Za rowem bełckim” (ID Midas 391) i „Żory-Suszec” (ID Midas 314). Z kolei w części wschodniej i północno-wschodniej zlokalizowane są złoża „Studzienice” (ID Midas 7389) i „Studzienice 1” (ID Midas 17700).

W granicach gminy Kobiór nie występują obszary i tereny górnicze. Jednakże w niewielkiej odległości od południowo-zachodniej granicy gminy położony jest obszar i teren górniczy „Suszec IV”, od północnej granicy obszar i teren górniczy „Bieruń II”, a od południowo-wschodniej granicy obszar i teren górniczy „Wola I”. Tabela poniżej przedstawia udokumentowane złoża węgla kamiennego w gminie Kobiór. Poniżej zamieszczono opis udokumentowanych złóż węgla kamiennego w gminie Kobiór.

„Żory-Suszec” (ID Midas 314) – powierzchnia złoża wynosi 3744,23 ha. Złoże położone jest w obrębie miasta Żory oraz gmin: Orzesze, Kobiór, Suszec i Czerwionka-Leszczyny. W złożu występują podtypy kopaliny: węgiel kamienny typ 33, węgiel kamienny typ 34, węgiel kamienny typ 31+32, węgiel kamienny typ 35 oraz węgiel kamienny typ 36. Średnia wartość opałowa wynosi 5258 kcal/kg, średnia zawartość części lotnych wynosi 34,72%, średnia zawartość popiołu wynosi 18,60%, średnia zawartość siarki całkowitej wynosi 1,09%, a średnia zawartość siarki palnej 0,93%. Średnia zawartość smoły wynosi 12,7%. Grubość nadkładu mieści się w granicach od 54,6 do 331,5 m. Średnia grubość nadkładu wynosi 150 m. Średnia miąższość złoża wynosi 850 m. Średnia głębokość spągu złoża wynosi 1000 m. Skąły otaczające złoża to: mułowce, piaskowce i iłowce. W złożu występuje 84 pokładów

węgla. Zasoby geologiczne bilansowe poza filarami w kat. A+B wynoszą 1811 tys. t, w kat. C₁ 64415 tys. t, w kat. C₂ 821947 tys. t, natomiast pozabilansowe w kat. A+B wynoszą 1430 tys. t, w kat. C₁ 35390 tys. t. i w kat. C₂ 27144 tys. t. Złoże zostało rozpoznane szczegółowo.

„Kobiór-Pszczyna” (ID Midas 373) – powierzchnia złoża wynosi 17200 ha. Złoże położone jest w obrębie miasta Tychy oraz gmin: Czechowice-Dziedzice, Wiry, Goczałkowice-Zdrój, Kobiór, Pszczyna i Suszec. W złożu występują podtypy kopaliny: węgiel kamienny typ 33, węgiel kamienny typ 34 oraz węgiel kamienny typ 31+32. Średnia wartość opałowa wynosi 6091 kcal/kg, średnia zawartość popiołu wynosi 17,95%, z kolei średnia zawartość siarki całkowitej wynosi 0,72%, a średnia zawartość siarki palnej 0,55%. Grubość nadkładu mieści się w granicach od 2 do 495 m. Średnia miąższość złoża wynosi 16,5 m. Średnia głębokość spągu złoża wynosi 1000 m. Skąły otaczające złoże to: mułowce, piaskowce i iłowce. Zasoby geologiczne bilansowe poza filarami w kat. C₂ wynoszą 3063 tys.t, natomiast pozabilansowe 1888 tys. t. Złoże zostało rozpoznane wstępnie.

„Za rowem bełckim” (ID Midas 391) – powierzchnia złoża wynosi 2770 ha. Złoże położone jest w obrębie gmin: Orzesze, Wiry, Łaziska Górne i Kobiór. Dopływ wód do wyrobiska wynosi 24 m³/min. W złożu występują podtypy kopaliny: węgiel kamienny typ 33, oraz węgiel kamienny typ 31+32. Średnia gęstość przestrzenna kopaliny wynosi 1,43 g/cm³. Średnia wartość opałowa wynosi 25289 kJ/kg, średnia zawartość części lotnych wynosi 34,0%, średnia zawartość popiołu wynosi 18,39%, średnia zawartość siarki całkowitej wynosi 0,94%, a średnia zawartość siarki palnej 0,70%. Średnia zawartość smoły wynosi 10,5%. Grubość nadkładu mieści się w granicach od 229 do 472 m. Miąższość złoża waha się w granicach od 0,6 do 2,5 m. Średnia głębokość spągu złoża wynosi 1000 m. Skąły otaczające złoże to: mułowce, piaskowce i iłowce. W złożu występuje 17 pokładów węgla. Zasoby geologiczne bilansowe poza filarami w kat. C₂ wynoszą 145530 tys.t, w kat. D 196972 tys. t, natomiast pozabilansowe w kat C₂ wynoszą 34113 tys. t, a w kat. D 68897 tys. t. Złoże zostało rozpoznane wstępnie.

Studzienice (ID Midas 7389) – powierzchnia złoża wynosi 2653 ha. Złoże położone jest w obrębie miasta Tychy oraz gmin: Bieruń, Bojszowy i Kobiór. W złożu występują podtypy kopaliny: węgiel kamienny typ 33, węgiel kamienny typ 34 oraz węgiel kamienny typ 31+32. Średnia wartość opałowa wynosi 24863 kJ/kg, średnia zawartość popiołu wynosi 19,15%, z kolei średnia zawartość siarki całkowitej wynosi 0,85%. Grubość nadkładu mieści się w granicach od 2 do 495 m. W złożu występuje 25 pokładów węgla. Średnia głębokość spągu złoża wynosi 1000 m. Zasoby geologiczne bilansowe poza filarami w kat. C₁ wynoszą 13336 tys. t., w kat. C₂ 306845 tys. t, a w kat. D – 6925 tys. t. Z kolei zasoby pozabilansowe w kat. C₁ wynoszą 3089 tys. t., w kat. C₂ 130939 tys.t, a w kat. D – 4666 tys. t. Złoże zostało rozpoznane szczegółowo.

Studzienice 1 (ID Midas 17700) – powierzchnia złoża wynosi 3490 ha. Złoże położone jest w obrębie gmin: Bojszowy, Kobiór, Miedźna i Pszczyna. Dopływ wód do wyrobiska wynosi 12 m³/min. W złożu występują podtypy kopaliny: węgiel kamienny typ 33, węgiel kamienny typ 34 oraz węgiel kamienny typ 31+32. Grubość nadkładu mieści się w granicach od 2 do 495 m. W złożu występuje 38 pokładów węgla. Średnia głębokość spągu złoża wynosi 1000 m. Skąły

otaczające złoża to: mułowce, piaskowce i iłowce. Zasoby geologiczne bilansowe poza filarami w kat. A+B wynoszą 1124 tys. t., w kat. C₁ wynoszą 363251 tys. t., a w kat. C₂ 971188 tys.t. Złoże zostało rozpoznane szczegółowo.

W 2015 r. pojawiły się ze strony prywatnych inwestorów plany eksploatacji węgla kamiennego ze złoża „Studzienice” i „Studzienice 1”. Plany te spotkały się z dużym protestem mieszkańców, czego wyrazem była Uchwała Rady Gminy z 25 lutego 2016 r. Nr RG.0007.93.2016 w sprawie negatywnego stanowiska wobec planów budowy kopalni w Lasach Kobiórskich na obszarze Gminy Kobiór. Brak jest informacji, by po przyjęciu tej uchwały jakkolwiek podmiot prowadził dalsze prace zmierzające do budowy kopalni, czy eksploatacji węgla.

Tabela 5 Udokumentowane złoża kopalni w gminie Kobiór

ID Midas	Złoże	Obszar górniczy/ Teren górniczy	Kopalina	Zasoby geologiczne bilansowe [tys. t] ¹⁵	Stan zagospodarowania
314	Żory-Suszec	-	węgiel kamienny	888 173	złoże o zasobach rozpoznanych szczegółowo (w kat. A + B + C ₁ , a w przypadku gazu – w kat. A + B)
373	Kobiór-Pszczyna	-	węgiel kamienny	3 063 506	złoże o zasobach rozpoznanych wstępnie (w kat. C ₂ + D, a w przypadku gazu – w kat. C)
391	Za rowem betckim	-	węgiel kamienny	342 502	złoże o zasobach rozpoznanych wstępnie (w kat. C ₂ + D, a w przypadku gazu – w kat. C)
7389	Studzienice	-	węgiel kamienny	327 106	złoże o zasobach rozpoznanych szczegółowo (w kat. A + B + C ₁ , a w przypadku gazu – w kat. A + B)
17700	Studzienice 1	-	węgiel kamienny	1 335 563	złoże o zasobach rozpoznanych szczegółowo (w kat. A + B + C ₁ , a w przypadku gazu – w kat. A + B)

2.8 PRZYRODA OŻYWIONA

Teren gminy, ze względu na sposób zagospodarowania, dość wyraźnie dzieli się na dwie części, mające zupełnie odmienny charakter: część centralną stanowiącą rozległą polanę oraz lasy, które ją otaczają ze wszystkich stron.

Roślinność potencjalna

Obecnie na terenie gminy praktycznie nie występują naturalne zbiorowiska roślinne. Pierwotna roślinność terenu gminy reprezentowana była przez:¹⁶

- niżowe łągi olszowe i jesionowo-olszowe siedlisk wodnogruntowych okresowo lekko zabagnionych (*Fraxino-alnetum*) – 5;
- grądy subkontynentalne lipowo-dębowo-grabowe (*Tilio-Carpinetum*) odmiana małopolska z bukiem i jodłą; forma wyżynna, seria uboga – 16;
- grądy subkontynentalne lipowo-dębowo-grabowe (*Tilio-Carpinetum*) odmiana małopolska z bukiem i jodłą; forma wyżynna, seria żyzna – 17;
- podgórski wilgotny bór trzcinnikowy (*Calamagostrio villosae-Pinetum*) – 54.

¹⁵ Bilans zasobów złóż kopalni w Polsce wg stanu na 31.12.2016 r., Warszawa, 2017 r.

¹⁶ Matuszkiewicz W. [red], Potencjalna roślinność naturalna Polski – Mapa przeglądowa 1:300000 ark. 11, PAN, Warszawa, 1995 r.

Spośród wyżej wymienionych siedlisk obecnie zostały się jedynie niewielkie fragmenty w postaci drobnych płatów leśnych czy nawet pojedynczych drzew. Fragmenty lasów łęgowych zachowały się w dolinach cieków (głównie w dolinie Korzeńca) jednak nie są to duże powierzchnie. Lasy łęgowe mają tendencję do szybkiego pojawiania się, są to bowiem zbiorowiska inicjalne. W sytuacji zaprzestania gospodarki rolnej czy leśnej w szybkim czasie (nawet rzędu 20 – 30 lat) mogą pojawiać się nowe lasy czy zadrzewienia o charakterze łęgowym. Grądy subkontynentalne i buczyny są właściwie nieobecne na terenie gminy, gdyż w przeszłości zajmowały one najżyźniejsze gleby na terenie Polany i zostały wycięte. Można domniemywać, że pozostałością tych drzewostanów mogą być pojedyncze drzewa stanowiące pomniki przyrody, aleje drzew itp. Zgodnie z mapą roślinności potencjalnej na pozostałej części gminy występował podgórski wilgotny bór trzcinnikowy. Rozległe tereny leśne występujące w gminie stanowią dalekie nawiązanie do tych zbiorowisk, jednak są one silnie przekształcone w wyniku intensywnie prowadzonej gospodarki leśnej i zaznaczają się w nich wszystkie jej negatywne cechy: juwenalizacja, monotypizacja, pinetyzacja, fruitecetyzacja i cespityzacja. Należy uznać, za Matuszkiewiczem¹⁷, że są to fazy degeneracyjne borów mieszanych powstałe skutkiem zastąpienia naturalnego drzewostanu przez sztuczną monokulturę sosny.

Roślinność rzeczywista

Jak to już wspomniano powyżej teren gminy, ze względu na sposób zagospodarowania, dość wyraźnie dzieli się na dwie części, mające zupełnie odmienny charakter: część centralną stanowiącą rozległą polanę oraz lasy, które ją otaczają ze wszystkich stron.

Dolina Korzeńca stanowi ważny element przyrodniczy gminy, jest ona jednak w dużej mierze pozbawiona wartościowych, naturalnych siedlisk. Dominują tu powierzchnie rolne, a stawy w rejonie ul. Leśników, choć mają dużą wartość krajobrazową, pozostają jednak również w intensywnym zagospodarowaniu rybackim. Nie mniej należy dążyć do ochrony tej doliny, jak również i wszystkich innych dolin cieków w gminie przed zabudową.

Na terenie Polany również brak jest wartościowych siedlisk, za wyjątkiem pojedynczych drzew, czy alei, które mogą stanowić pozostałość rosnących tu przed wiekami naturalnych lasów grądowych. Pozostałą część gminy stanowią rozległe powierzchnie leśne. Lasy te stanowią część rozległych Lasów Kobiórskich, mają one jednak niewielką wartość przyrodniczą. Występują tu głównie monotonne powierzchnie monokultur sosnowych intensywnie gospodarowane przez Lasy Państwowe, w całości położone w obrębie Nadleśnictwa Kobiór. Praktycznie brak wśród tych lasów jakichś bardziej naturalnych siedlisk, pomimo, że zajmują większą część powierzchni gminy to trudno napisać o nich cokolwiek więcej. Mimo niskiej wartości przyrodniczej lasy te pełnią oczywiście ważną funkcję klimatyczną, funkcję korytarza ekologicznego, a także doskonałe miejsce do uprawiania sportu i rekreacji. Pośród terenów leśnych warto jedynie wyróżnić kilka stawów,

¹⁷ Matuszkiewicz W., Przewodnik do oznaczania zbiorowisk roślinnych Polski, Wydawnictwo Naukowe PWN, Warszawa, 2007 r.

które stanowią miejsca o większej bioróżnorodności pośród monotonicznych monokultur sosnowych.

Swoistym paradoksem jest, że pomimo występowania na terenie gminy rozległych powierzchni leśnych i rolnych i przy jednoczesnym braku przemysłu nie występują tu jednak cenne siedliska przyrodnicze, które zdecydowanie należałoby objąć ochroną prawną. Stan ten jest wynikiem prowadzenia długotrwałej intensywnej gospodarki rolnej i leśnej.

2.9 OBSZARY CHRONIONE NA PODSTAWIE USTAWY Z 16 KWIETNIA 2004 r. ORAZ KORYTARZE EKOLOGICZNE

Ustanowione formy ochrony przyrody

Na terenie gminy Kobiór jak do tej pory nie ustanowiono żadnych obszarowych form ochrony przyrody. Ochroną objętych jest tu jedynie sześć pomników przyrody (w tym dwie aleje i grupa drzew w parku w Promnicach). Informacje na temat pomników przedstawiono w tabeli poniżej.

Tabela 6 Pomniki przyrody w gminie Kobiór

Lp.	Nazwa	Data utworzenia	Obowiązująca podstawa prawna wraz z oznaczeniem miejsca ogłoszenia aktu prawnego	Opis	Obwód (cm)	Wysokość (cm)	Lokalizacja
1.	Dąb szypułkowy	30.08.1956 r.	Orzeczenie nr 00098 o uznaniu za pomnik przyrody PWRN w Katowicach z dnia 30.08.1956 r. zmienione Rozporządzeniem Nr 32/2004 Wojewody Śląskiego z dnia 28 czerwca 2004 r. w sprawie wprowadzenia ochrony indywidualnej w drodze uznania za pomnik przyrody żywej drzewa gatunek dąb szypułkowy (<i>Quercus robur</i> L.) rosnącego w miejscowości Kobiór, w gminie Kobiór	dąb szypułkowy (<i>Quercus robur</i>)	650	35	przy ul. Leśników na terenie otwartym
2.	Dąb szypułkowy	30.08.1956 r.	Orzeczenie nr 00099 o uznaniu za pomnik przyrody PWRN w Katowicach z dnia 30.08.1956 r. zmienione Rozporządzeniem Nr 27/2004 Wojewody Śląskiego z dnia 23 czerwca 2004r. w sprawie wprowadzenia ochrony indywidualnej w drodze uznania za pomnik przyrody żywej drzewa gatunek dąb szypułkowy (<i>Quercus robur</i> L.) rosnącego w miejscowości Kobiór, w gminie Kobiór, zmienione Rozporządzeniem Nr 53/04 Wojewody Śląskiego z dnia 31 sierpnia 2004 r.	dąb szypułkowy (<i>Quercus robur</i>)	594	40	przy ul. Na kąty, jako drzewo przydrożne
3.	Dąb szypułkowy	30.08.1956 r.	Orzeczenie nr 00100 o uznaniu za pomnik przyrody PWRN w Katowicach z dnia 30.08.1956 r. zmienione Rozporządzeniem Nr 31/2004 Wojewody Śląskiego z dnia 28 czerwca 2004 r. w sprawie wprowadzenia ochrony indywidualnej w drodze uznania za pomnik przyrody żywej drzewa gatunek dąb szypułkowy (<i>Quercus robur</i> L.) rosnącego w miejscowości Kobiór, w gminie Kobiór	dąb szypułkowy (<i>Quercus robur</i>)	550	45	przy ul. Centralnej
4	Zespół wielogatunkowych drzew	23.10.1992 r.	Uchwała nr XIII/3/64/92 Rady Gminy Kobiór z dnia 23 października 1992 . w sprawie uznania za pomnik przyrody zespołu drzew wokół Pałacyku	zespół wielogatunkowych drzew (dęby szypułkowe, wiąz i	150-450	2-29	w parku otaczającym Pałacyk w Promnicach

			Myśliwskiego w Promnicach.	inne drzewa liściaste) rosnących w parku otaczającym pałac Myśliwski w Promnicach			
5.	Dąb szypułkowy	24.07.1992 r.	Uchwała nr XII/1/58/92 Rady Gminy Kobiór z dnia 24 lipca 1992 r. w sprawie uznania za pomnik przyrody zmieniony uchwałą Nr RG.0007.83.2015 Rady Gminy Kobiór z dnia 3 grudnia 2015 r. w sprawie zniesienia ochrony przyrody ustanowionej w formie pomnika przyrody (tylko w zakresie dwóch rzew)	Aleja dębów szypułkowych (Quercus robur) – 41 sztuk	250-380	30-35	przy ul. Żołędziowej
6.	Dąb szypułkowy	13.12.1993 r.	Uchwała nr XXV/5/108/93 Rady Gminy Kobiór z dnia 3 grudnia 1993 r. w sprawie uznania za pomnik przyrody.	Aleja dębów szypułkowych (Quercus robur) – 37 sztuk, tzw. Reitweg	150-500	25-30	przy ul. Na Kały

Proponowane formy ochrony przyrody

Jak do tej pory w rozmaitych dokumentach miejskich nie wskazywano terenów do objęcia ochroną prawną. W poprzedniej edycji suikzp oraz w „Opracowaniu ekofizjograficznym” z 2008 r. wskazywano szereg drzew do objęcia ochroną jako pomniki przyrody, jednak lista ta jest trudna do weryfikacji. Na terenie gminy brak jest szczególnie wartościowych pod względem przyrodniczym siedlisk. Najciekawszym elementem jest tu dolina Korzeńca oraz stawy położone pośród terenów leśnych. Nie wskazuje się tych terenów jako proponowanych do objęcia ochroną, gdyż stawy położone są na obszarach leśnych, w związku z czym nie przewiduje się ich przekształceń. Z kolei dolina Korzeńca winna podlegać ochronie przed jakąkolwiek dalszą zabudową, jednocześnie jednak jest ona w dużej mierze przekształcona. Powołanie jakichkolwiek terenów do ochrony przyrodniczej jest niezależne od ustaleń studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego, jednak najistotniejsze w przypadku gminy Kobiór jest, by lasy, doliny cieków, śródlęgowe stawy oraz dolinę Korzeńca chronić przed zabudową i zmianami przeznaczenia, by w jak największym stopniu, tak, by pełniły one przede wszystkim funkcję przyrodniczą.

Korytarze ekologiczne

Na terenie gminy wytypowano następujące korytarze ekologiczne wg opracowania z 2007 r.¹⁸

- 1) Korytarz spójności
 - Korzyniec – dolina Korzeńca
- 2) Ssaki drapieżne
 - Lasy Pszczyńsko-Kobiórskie (cały obszar gminy za wyjątkiem Polany)
 - Obszary węzłowe newralgiczne (DK1 i DW928)
- 3) Ssaki kopytne Beskid Mały
 - Lasy Pszczyńsko-Kobiórskie (cały obszar gminy za wyjątkiem Polany)
 - Obszar węzłowy odcinek newralgiczny (DK1 i DW928)
- 4) Ptaki – nie wyznaczono

Wg opracowania z 2012 r.¹⁹ wytypowano tu natomiast następujący korytarz:

¹⁸ Parusel. J[red], Korytarze ekologiczne w województwie śląskim, CPDGŚ, Katowice 2007 r.;

5) Korytarz ekologiczny dla ssaków

- Lasy Pszczyńskie (jego granice pokrywają się z korytarzem dla ssaków kopytnych i drapieżnych z opracowania z 2007 r.)

Wszystkie wyżej wymienione korytarze pełnią swoją funkcję, przy czym barierami są DK1, DW928, zabudowa Polany oraz linia kolejowa nr 139 relacji Katowice – Zwardoń.

2.10 KRAJOBRAZ

Gmina Kobiór to polana leśna otoczona lasem stanowiącym pozostałość po dawnej puszczy pszczyńskiej. Wszystkie tereny zabudowy koncentrują się na terenie niezalesionym. Rzeźba terenu w zasadzie jest słabo urozmaicona z dominującym tu krajobrazem równinnym. Jedynym urozmaiceniem powierzchni terenu są doliny rzeczne przecinające południową i północną część omawianego terenu. Niezabudowana dolina Korzeńca wraz z licznymi zadrzewieniami podnosi walory krajobrazowe tego terenu. Ważnym elementem krajobrazu są również zbiorniki wodne. Wprawdzie w większości są to twory sztuczne, powstałe w wyniku działań człowieka jednak wraz z bogatą roślinnością porastającą tereny do nich przyległe tworzą ciekawe formy przyrodnicze. Również zbiorniki wodne powstałe na Korzeńcu pomimo uporządkowanej gospodarki łowieckiej z wydzielonymi łowiskami (w tym stanowiskami dla niepełnosprawnych) i parkingami nadają kolorytu gminie. Ważnym dla zachowania walorów krajobrazowych omawianego terenu są liczne drzewa rosnące na terenach zabudowanych Kobióra wraz z alejami i okazami starodrzewu. O walorach krajobrazowych omawianej gminy decyduje również w znacznym stopniu położenie pośród rozległych terenów leśnych. Wprawdzie w wyniku prowadzonych w XIX w. gospodarki leśnej cała Puszcza Pszczyńska pokryta została siecią dróg o nienaturalnym prostokątnym układzie lasy zawsze podnoszą atrakcyjność krajobrazową terenu. Na atrakcyjność gminy wpływają również twory antropogeniczne przykładem tego jest położony w północnej części obszaru Pałacykiem Myśliwskim w Promnicach. Sam budynek wraz z wprowadzoną zielenią (drzewami i fragmentami zieleni urządzonej) stanowią ciekawe i atrakcyjne krajobrazowo miejsce. Walory tej części terenu podnosi również jezioro paprocańskie położone już poza terenem gminy Kobiór. Wysokie walory krajobrazowe charakteryzują również tereny położone po wschodniej stronie drogi krajowej nr 1. Występująca tu zabudowa charakteryzuje się niską intensywnością występują tu, więc większe obszary upraw odcinające się na tle lasów. Reasumując gmina Kobiór ze względu na swoje położenie wśród lasów charakteryzuje się wysokimi walorami krajobrazowymi, co przy dostępności komunikacyjnej (dojazd drogą krajową nr 1) powoduje, iż teren ten coraz częściej staje się miejscem osiedlania ludzi spoza gminy.

2.11 ZABYTKI I OBIEKTY O WARTOŚCIACH KULTUROWYCH

Na terenie gminy Kobiór występuje szereg form zabytkowych. Są to obiekty różnego typu: kościoły, zespoły zabudowy mieszkaniowej, jak i pojedyncze obiekty, zabytki techniki

¹⁹ Jędrzejewski W., Nowak S., Stachura K., Skierczyński M., Mysłajek R. W., Niedziałkowski K., Jędrzejewska B., Wójcik J. M., Zalewska H., Pilot M., Górny M., Kurek R.T., Ślusarczyk R. Projekt korytarzy ekologicznych łączących Europejską Sieć Natura 2000 w Polsce. Zakład Badań Ssaków PAN, Białowieża 2011 r.;

oraz szereg krzyży i kapliczek przydrożnych. Ich pełne zestawienie znajduje się w tekście studium, w którym określa się również ich lokalizację na rysunku studium.

3. OCENA POTENCJALNYCH ZMIAN STANU ŚRODOWISKA PRZY BRAKU REALIZACJI USTALEŃ PLANU

Uaktualnienie obowiązującego studium związane jest z próbą uporządkowania sposobu zagospodarowania terenu gminy z dostosowaniem go do aktualnego stanu prawnego w zakresie niezbędnym do realizacji zakładanych funkcji oraz stanowi odpowiedź na wnioski mieszkańców. Realizacja ustaleń analizowanego dokumentu możliwe będzie dopiero poprzez ich skonkretyzowanie w miejscowych planach zagospodarowania przestrzennego, tak więc nie jest pewne na których terenach gmina zdecyduje się taki plan sporządzić. Na dzień dzisiejszy plany miejscowe obejmują dużą część gminy, tak więc w przypadku braku ustaleń nowego studium i tak obowiązywałyby tu mpzp umożliwiające urbanizację. Studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego nie jest dokumentem, który bezpośrednio służy do wydawania decyzji administracyjnych. Przy braku realizacji ustaleń niniejszego studium, nadal obowiązywało będzie SUIKZP z 2008 r. Projekt studium nie zakłada wprowadzenia nowych funkcji i nie poszerza w sposób znaczący form zagospodarowania, znajdujących się w studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego gminy z 2008 r., a które następnie mogły zostać uszczegółowione w miejscowych planach zagospodarowania przestrzennego. Zdecydowana większość obiektów zapisanych w projekcie studium istnieje lub została w nim zamieszczona na podstawie obowiązujących dokumentów gminnych. Studium będące nowym dokumentem uwzględnia zmiany, które zaszły w polskim ustawodawstwie w związku z wejściem do Unii Europejskiej. W jego projekcie wzięto również pod uwagę wynikające z Prawa Ochrony Środowiska normy dotyczące hałasu, zanieczyszczenia powietrza, gospodarki odpadami oraz wynikające z ustawy Prawo Wodne zasady gospodarowania wodami. Projekt studium nie wprowadza funkcji ani zmian, które byłyby szczególnie uciążliwe dla środowiska lub w sposób znaczący zmieniałyby sposób jego funkcjonowania. W związku z tym potencjalne zmiany środowiska przy braku realizacji postanowień studium będą podobne do zmian, które spowoduje wprowadzenie zapisów projektowanego dokumentu. Należy przypuszczać jednak, że ze względu na uaktualnienie norm prawnych w projekcie studium, jego zapisy będą miały pozytywny wpływ na środowisko gminy Kobiór.

4. ISTNIEJĄCE PROBLEMY OCHRONY ŚRODOWISKA ISTOTNE Z PUNKTU WIDZENIA REALIZACJI PROJEKTOWANEGO DOKUMENTU, W SZCZEGÓLNOŚCI DOTYCZĄCE OBSZARÓW PODLEGAJĄCYCH OCHRONIE NA PODSTAWIE USTAWY Z DNIA 16 KWIETNIA 2004 R. O OCHRONIE PRZYRODY

Na terenie gminy Kobiór nie stwierdza się występowania szczególnych problemów ochrony środowiska związanych z formami ochrony przyrody, gdyż takowe tu nie zostały ustanowione, za wyjątkiem kilku pomników przyrody. Niewątpliwie dużym problemem ochrony środowiska jest droga krajowa nr 1, która generuje duży ruch, a co za tym idzie i duży poziom hałasu i zanieczyszczeń.

5. SKUTKI DLA ŚRODOWISKA WYNIKAJĄCE Z REALIZACJI USTALEŃ PLANU

5.1 WPŁYW NA WODY POWIERZCHNIOWE

Projekt studium wprowadza wiele nowych terenów, które w sposób znaczący mogą pogorszyć jakość wód powierzchniowych. W przeważającej większości będzie to jednak zabudowa uzupełniająca istniejącą już strukturę. Niewątpliwie powstanie nowej zabudowy mieszkaniowej, usługowej i przemysłowej wpłynie na znaczące zwiększenie ilości odprowadzanych ścieków. W celu przeciwdziałania zanieczyszczeniom projekt studium przewiduje, by na etapie realizacji miejscowych planów zagospodarowania przestrzennego przyjąć następujące zasady:

- ograniczanie zabudowy w bezpośrednim sąsiedztwie systemu wód powierzchniowych bez uregulowanej gospodarki ściekowej;
- ograniczanie funkcji rolniczej w zakresie upraw rolniczych w bezpośrednim sąsiedztwie systemu wód powierzchniowych na rzecz użytków zielonych;
- zachowanie oraz odtworzenie integralnej sieci cieków wodnych;
- wprowadzanie zapisów oraz kształtowanie struktury funkcjonalno-przestrzennej w sposób ograniczający stopień regulacji cieków i zbiorników wodnych;
- wprowadzanie zapisów przeciwdziałających zanieczyszczeniu wód powierzchniowych i podziemnych na terenach nie posiadających kanalizacji;
- zakaz lokalizowania zabudowy i innych działalności wywołujących degradację szaty roślinnej w strefie do 5 m od linii brzegowej cieków i zbiorników wodnych;
- zakaz grodzenia nieruchomości w odległości mniejszej niż 1,5 m od linii brzegowej cieków i zbiorników wodnych;
- wprowadzanie zapisów oraz kształtowanie struktury funkcjonalno-przestrzennej umożliwiającej w sposób optymalny rozbudowę systemu kanalizacji;

Nie przewiduje się by w wyniku realizacji ustaleń studium zostały zajęte, a co za tym idzie i zdegradowane, jakiegokolwiek ciek lub zbiorniki wód powierzchniowych. Wolne od zabudowy pozostały również doliny poszczególnych cieków. W celu ich zabezpieczenia analizowany projekt wprowadza ustalenia zakazu lokalizacji nowej zabudowy i innej działalności wywołującej degradację szaty roślinnej w strefie 5 m od cieków i zbiorników wodnych oraz zakazu grodzenia nieruchomości w odległości mniejszej niż 1,5 m od krawędzi cieku. Przyjęte rozwiązania powodują, że na etapie sporządzania miejscowych planów zagospodarowania przestrzennego wody powierzchniowe zostaną zachowane wraz z odpowiednią strefą buforową.

Natomiast w zakresie oczyszczania ścieków projekt studium proponuje następujące rozwiązania strategiczne:

- Utrzymuje się kierunek odprowadzania ścieków na oczyszczalnię poprzez sieć istniejących jak i projektowanych kolektorów. Ze względu na ukształtowanie terenu, nachylonego w kierunku rzeki Korzeniec (Korzyniec) wymagane jest

przepompowywanie części ścieków do głównego kolektora. Z terenów nie objętych kanalizacją sieciową ścieki wywożone są na oczyszczalnię. Siecią kanalizacji należy objąć tereny zabudowy dotychczas nieskanalizowane jak również, podobnie jak w przypadku sieci wodociągowej rozwojowi budownictwa na nowych terenach powinien towarzyszyć rozwój sieci kanalizacyjnej.

- Uzupełniającym sposobem oczyszczania ścieków jest gromadzenie ich w zbiornikach z okresowym opróżnianiem lub stosowanie przydomowych oczyszczalni ścieków.

Budowa kanalizacji jest dla środowiska przyrodniczego niezwykle pożądana i w dalekosiężnym rozwoju gminy, rozbudowa sieci winna być priorytetem. Projekt studium nie wprowadza obszarów zainwestowanych na tereny istniejących zbiorników wodnych i stawów. W związku z wprowadzonymi zapisami regulującymi zasady gospodarki ściekowej oraz ochrony wód powierzchniowych i podziemnych, nie przewiduje się wystąpienia znaczących negatywnych oddziaływań na wody powierzchniowe.

5.2 WPŁYW NA WODY PODZIEMNE

Na terenie gminy występują poziomy wodonośne, nie zostały jednak ustanowione Główne Zbiorniki Wód Podziemnych. Powstanie nowej zabudowy z niedostatecznie rozwiązany systemem odprowadzania ścieków oraz nowych ciągów komunikacyjnych może wpłynąć na stan wód podziemnych. Dla ochrony wód podziemnych ważne będą więc tak samo ustalenia przedstawione dla ochrony wód powierzchniowych w zakresie gospodarki ściekowej (przedstawiono je w rozdziale 5.1).

Dla ochrony wód podziemnych kluczowe znaczenie mają działania, które wykraczają poza ramy planowania przestrzennego, takie jak np. egzekwowanie przez gminę wywozu nieczystości oraz rozwój infrastruktury kanalizacyjnej.

5.3 WPŁYW NA KLIMAT

W szerszej skali realizacja ustaleń studium nie będzie miała wpływu na klimat. Natomiast na pewno zmianie ulegnie mikroklimat terenów na których będzie powstawała nowa zabudowa. Zabudowanie terenów wpłynie na zwiększenie szorstkości powierzchni ziemi, a co za tym idzie na zmniejszenie warunków przewietrzania. Zagrożeniem może być problem niskiej emisji, zwłaszcza w niżej położonych częściach obszaru. W celu przeciwdziałania temu zjawisku projekt studium ustala:

- zapisy gwarantujące stosowanie proekologicznych wysokosprawnych źródeł energii cieplnej, charakteryzujących się brakiem lub niską emisją substancji do powietrza;
- wprowadzanie zapisów umożliwiających realizację termomodernizacji budynków;
- kształtowanie struktury funkcjonalno-przestrzennej ograniczającej nadmierny ruch samochodowy na terenach zabudowanych, w szczególności z funkcją mieszkalną oraz usług sportu i rekreacji;

- kształtowanie struktury funkcjonalno-przestrzennej oraz systemu komunikacyjnego w sposób ograniczający skutki związane z ruchem tranzytowym.

Za pozytywne należy uznać, że doliny rzeczne oraz znaczące przestrzenie rolne pozostawia się wolne od zabudowy co pozytywnie wpłynie na możliwości przewietrzania gminy. Głównym winowajcom złej jakości powietrza jest tu niska emisja z palenisk domowych. Rozwiązanie tego problemu wykracza poza zagadnienia studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego i wymaga podjęcia wieloaspektowych działań.

5.4 POWIERZCHNIA ZIEMI

5.4.1 WPŁYW NA UKSZTAŁTOWANIE TERENU

Projekt studium zakłada znaczne poszerzenie funkcji mieszkaniowej, usługowej i produkcyjnej, głównie w rejonie tzw. Polany. Realizacja tych funkcji wpłynie na przekształcenie powierzchni terenu. Zmiany te należy uznać za nieuniknione, towarzyszące wprowadzeniu każdego typu inwestycji. Ponieważ projekt studium uwarunkowań jest dokumentem tylko ogólnie określającym sposób zagospodarowania terenów gminy, nie sposób na obecnym etapie określić dokładnie w jaki sposób powierzchnia terenu będzie przekształcana. Zagrożenia powierzchni ziemi związane z prowadzonymi pracami budowlanym będą miały częściowo charakter tymczasowy, trwający do czasu zakończenia prac budowlanych. Studium nie proponuje nowych dróg wysokich klas, składowisk odpadów, ani eksploatacji kruszyw, a to tego typu przedsięwzięcia są zwykle odpowiedzialne za znaczne przekształcenia powierzchni terenu.

5.4.2 WPŁYW NA GLEBY

Grunty rolne na terenie gminy Kobiór występują prawie wyłącznie na terenie tzw. Polany. Projekt studium przewiduje niemal całkowitą, poza dolinami cieków, zabudowę terenu Polany, a co za tym idzie zajęcie istniejących tu gruntów rolnych. Gleby klas I-III położone w granicach administracyjnych gmin, zgodnie z brzmieniem ustawy z dnia 3 lutego 1995 r. o ochronie gruntów rolnych i leśnych (t.j. Dz. U. z 2017 r. poz. 1161) podlegają ochronie przed zmianą przeznaczenia w planach miejscowych. W przypadku realizacji planów miejscowych konieczne będzie uzyskanie zgody właściwego organu na zmianę przeznaczenia. Nie przewiduje się natomiast konieczności zmiany przeznaczenia gruntów leśnych. Dokładne powierzchnie do przeprowadzenia odrolnień i odlesień będą znane dopiero na etapie tworzenia mpzp.

5.5 WPŁYW NA ZASOBY NATURALNE

Projekt studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego gminy Kobiór ujawnia wszystkie udokumentowane na terenie gminy złoża kopalin (wykaz w rozdziale 2.7 niniejszej prognozy). Nie przewiduje się prowadzenia eksploatacji węgla kamiennego w podłożu gminy Kobiór. Jakakolwiek ewentualna eksploatacja kopalin nie może naruszyć przeznaczenia terenu określonego w miejscowych planach zagospodarowania przestrzennego.

5.6 WPŁYW NA PRZYRODĘ OŻYWIONĄ

Na terenie gminy Kobiór projekt studium nie wprowadza znaczących zmian w zakresie najistotniejszych z punktu widzenia ochrony przyrody terenów tj. kompleksów leśnych i doliny Korzeńca, a także dolin pozostałych cieków. Na tych terenach generalnie nie ustala się nowych form zagospodarowania, które w sposób znaczący wpływałyby na środowisko przyrodnicze. Na pozostałym terenie, a więc głównie na terenie Polany analizowany dokument wprowadza miejscami dość silną urbanizację, która jednak w dużej mierze oparta jest o rozbudowę istniejącego zagospodarowania terenu i będzie odbywała się głównie na terenach rolnych. W stosunku do istniejącego zagospodarowania projekt studium wyznacza nowe tereny z możliwością zabudowy. Na podstawie studium zostaną sporządzone miejscowe plany zagospodarowania przestrzennego, a w nich zawarte zostaną wybrane spośród katalogu zawartego w studium dla każdego z obszarów polityki przestrzennej, przeznaczenia terenu. Należy w tym miejscu podkreślić, że sposób kreślenia polityki przestrzennej oparty o obszary polityki przestrzennej nie oznacza, że cały teren zostanie zabudowany. Precyzyjne ustalenia i wskazanie terenów pod zabudowę nastąpi w miejscowych planach zagospodarowania przestrzennego. W planach tych będą musiały być wzięte pod uwagę również pozostałe ustalenia studium dotyczące np. ochrony środowiska czy ochrony wód powierzchniowych i podziemnych.

Zdecydowana większość terenów, na których planuje się zmianę przeznaczenia to na dzień dzisiejszy grunty rolne pozostające w użytkowaniu rolniczym. Mniejsza jest natomiast ilość terenów, na których gospodarowanie rolne ustało, a planowana zmiana przeznaczenia stanowi uzupełnienie istniejącej już funkcji, przy czym tereny te nie cechują się wartościami przyrodniczymi. Znajdują się tu również tereny, gdzie na skutek długotrwałego odłogowania gruntów wyrosły zadrzewienia i zakrzewienia, głównie o charakterze zadrzewień brzoźowych czy topolowych. Projekt studium generalnie nie wprowadza terenów z możliwością urbanizacji na tereny cenne pod względem przyrodniczym, jak doliny rzeczne, stawy, lasy i zadrzewienia, oczka wodne itp. Zabudowa terenów rolnych (czy to pozostających w użytkowaniu czy odłogowanych) doprowadzi do wykluczenia z funkcji rolniczej i przyrodniczej istniejących tu gleb oraz użytków rolnych. Należy spodziewać się zmiany w środowisku roślinnym wyrażające się między innymi w zanikaniu roślinności naturalnej na rzecz gatunków obcych na terenach realizacji zabudowy. Roślinność i zwierzęta związane do tej pory z terenami upraw zostaną z tych terenów wyparte. Zamiast istniejących ekosystemów rolniczych wprowadzone zostaną ekosystemy charakterystyczne dla podmiejskich dzielnic z zabudową jednorodzinną, a na niektórych terenach nawet zabudowy śródmiejskiej. Funkcja przyrodnicza, kształtowana obecnie w sposób dość naturalny (o ile traktować tak rolnictwo) zostanie podporządkowana zorganizowanemu kształtowaniu środowiska przyrodniczego – tworzenie parków, zieleńców i ogrodów przydomowych.

Za pozytywne należy uznać, że w projekcie studium ustalono szereg terenów, które stanowić będą przeciwwagę dla procesów urbanizacyjnych. Są to tereny lasów oraz doliny cieków, a zwłaszcza dolinę Korzeńca. Reasumując nie przewiduje się znaczącego pogorszenia walorów przyrodniczych, w tym cennych siedlisk.

5.7 WPŁYW NA OBSZARY CHRONIONE NA PODSTAWIE USTAWY Z 16 KWIETNIA 2004 R. ORAZ NA KORYTARZE EKOLOGICZNE

Obecnie spośród form ochrony przyrody na terenie gminy wyznaczono tylko pomniki przyrody – drzewa. Projekt studium uwzględnia występowanie tych pomników, zarówno w tekście, jak i na rysunku. Ich ochrona będzie musiała zostać uwzględniona na etapie tworzenia mpzp.

W projekcie studium wprowadzono zalecenie wyznaczenia obszarowych form ochrony przyrody i ustalenia dla nich indywidualnych form ochrony dla obszarów o cennych wartościach przyrodniczych, zgodnie z przepisami odrębnymi, w zależności od potrzeb, uwarunkowań lokalnych i możliwości oraz nowych odkryć przyrodniczych na terenie gminy. Ustalono również, by chronić przed zabudową w miejscowych planach zagospodarowania przestrzennego w szczególności te siedliska o których jest mowa w Rozporządzeniu Ministra Środowiska z dnia 14 sierpnia 2001 r. w sprawie określenia rodzajów siedlisk przyrodniczych podlegających ochronie (Dz. U. z 2001 r. nr 92 poz. 1029) oraz te które wypełniają ustawową definicję użytku ekologicznego. Ochronie przed zabudową i urbanizacją należy poddać w szczególności dolinę Korzeńca oraz pozostałe doliny cieków, a także stawy oraz mniejsze oczka wodne, zwłaszcza usytuowane na terenach leśnych. W związku z tymi ustaleniami nie przewiduje się więc zagrożenia dla wartościowych siedlisk ustaleniami studium.

Korytarze ekologiczne – Na terenie gminy wytypowano następujące korytarze ekologiczne wg opracowania z 2007 r.²⁰

- Korytarz spójności
 - Korzyniec – dolina Korzeńca
- Ssaki drapieżne
 - Lasy Pszczyńsko-Kobiórskie (cały obszar gminy za wyjątkiem Polany)
 - Obszary węzłowe newralgiczne (DK1 i DW928)
- Ssaki kopytne Beskid Mały
 - Lasy Pszczyńsko-Kobiórskie (cały obszar gminy za wyjątkiem Polany)
 - Obszar węzłowy odcinek newralgiczny (DK1 i DW928)
- Ptaki – nie wyznaczono

Wg opracowania z 2012 r.²¹ wytypowano tu natomiast następujący korytarz:

- Korytarz ekologiczny dla ssaków
 - Lasy Pszczyńskie (jego granice pokrywają się z korytarzem dla ssaków kopytnych i drapieżnych z opracowania z 2007 r.)

Wszystkie wyżej wymienione korytarze pełnią swoją funkcję, przy czym barierami są DK1, DW928, zabudowa Polany oraz linia kolejowa nr 139 relacji Katowice – Zwardoń.

²⁰ Parusel. J[red], Korytarze ekologiczne w województwie śląskim, CPDGŚ, Katowice 2007 r.;

²¹ Jędrzejewski W., Nowak S., Stachura K., Skierczyński M., Mysłajek R. W., Niedziałkowski K., Jędrzejewska B., Wójcik J. M., Zalewska H., Pilot M., Górny M., Kurek R.T., Ślusarczyk R. Projekt korytarzy ekologicznych łączących Europejską Sieć Natura 2000 w Polsce. Zakład Badania Ssaków PAN, Białowieża 2011 r.;

Projekt suikzp w obrębie Lasów Pszczyńskich (ok. 1,3 km w kierunku Polana – dolina Gostyni i ok. 3,3 km w kierunku Polana – Pszczyna) nie wskazuje nowych form zagospodarowania, które mogłyby doprowadzić do przerwania korytarzy ekologicznych. Zdecydowaną większość tego terenu pozostawiono jako tereny leśne ZL i nie zmienia one sposobu zagospodarowania. Zwierzęta będą miały tu pełną możliwość przemieszczania się. Teren Polany nie pełni funkcji korytarza ekologicznego, gdyż jest w dużej mierze zabudowany rozproszoną zabudową i brak tu ciągłości. W opracowaniach z 2007 r. i 2012 r. teren Polany, w tym i dolina Korzeńca wyłączony był z granic korytarzy dla ssaków drapieżnych i kopytnych.

Regionalny Dyrektor Ochrony Środowiska w piśmie znak WOOŚ.410.176.2018.AB z maja 2018 r. wskazywał na ewentualne zagrożenie dla drożności korytarzy ekologicznych dla doliny Korzeńca i doliny Gostyni. Projekt suikzp wskazuje tu obszary US, które rzeczywiście mogłyby wprowadzić zagospodarowanie, która mogłaby ograniczyć ewentualną możliwość przemieszczania się zwierząt. W celu ograniczenia tego zagrożenia w projekcie studium wskazano tereny „korytarzy ekologicznych” (zielona linia ze strzałkami na rysunku ustaleń), gdzie obowiązuje zakaz lokalizacji budynków i budowli oraz zakaz grodzenia nieruchomości, ustalono tu również zakaz zmian ukształtowania terenów za wyjątkiem zmian związanych z budową stawów. Należy również zwrócić uwagę, że w dolinie Gostyni obowiązują dwa miejscowe plany, które na fragmentach wskazują tereny usług sportu i rekreacji z możliwością zabudowy. Są to następujące mpzp:

- Uchwała nr XXVI/1/143/2001 Rady Gminy Kobiór z dnia 2 lutego 2001 r. w sprawie zmiany fragmentu miejscowego planu zagospodarowania przestrzennego gminy Kobiór – dla terenu obsługiowego Pola Golfowego w Promnicach;
- Uchwała Nr 0150/XLVIII/1093/10 Rady Miasta Tychy z dnia 28 października 2010 r. w sprawie uchwalenia miejscowego planu zagospodarowania przestrzennego dla obszaru położonego w rejonie ujścia Potoku Wyrskiego do rzeki Gostyni i Starej Gostyni w Tychach – na skutek korekty granic pomiędzy gminami Tychy i Kobiór ten mpzp obowiązuje obecnie na terenie gminy Kobiór;

Projekt studium powiela ustalenia tych mpzp, na pozostałym obszarze wyłącza się możliwość realizacji zabudowy. Z kolei dolina Korzeńca ograniczona jest w kilku miejscach dla możliwości wędrówek dużych ssaków, barierami są tu DK1, DW928, ul. Łukowa i linia kolejowa relacji Zwardoń – Katowice. Duże zwierzęta kopytne i drapieżne będą tu wybierały do przemieszczania się raczej tereny lasów położone na północ od Polany (szerokość ok. 1300 m od Polany do doliny Gostyni) i na południe od niej, w pasie pomiędzy Pszczyną, a Polaną (szerokość ok. 3300 metrów). Te rozległe powierzchnie lasów zostaną zachowane i wystarczą do przemieszczania się zwierząt. Ze względu na ustalenie obszaru „korytarzy ekologicznych” w dolinach Gostyni i Korzeńca, w tym przede wszystkim zakaz zabudowy, możliwość przemieszczania się będą tu miały przede wszystkim zwierzęta małe (m.in. drobne ssaki, gady i płazy).

Należy również mieć na uwadze, że projekt studium wskazuje poszczególne tereny dość ogólnie ze względu na swoją specyfikę. Dopiero w projektach miejscowych planów zagospodarowania przestrzennego nastąpi szczegółowe ustalenie przeznaczeń terenu. Konieczne tam stanie się uwzględnienie ustaleń studium dotyczących korytarzy ekologicznych oraz wymagań przepisów odrębnych, w tym m.in. pozostawienia pasów wzdłuż cieków wolnych od zabudowy i grodzenia (zwykle przyjmuje się pas 5 metrów od cieku jako wolny od zabudowy i 1,5 metra od cieku wolny od grodzenia). Przyjmując te założenia nie przewiduje się znaczącego zagrożenia dla drożności korytarzy ekologicznych.

Na terenie gminy nie wyznaczono korytarzy ekologicznych dla ptaków, nie mniej Lasy Pszczyńskie wykorzystywane są przez ptaki do migracji, głównie na osi wschód – zachód. Projekt studium nie wprowadza również form zagospodarowania, które powodowałyby zagrożenie dla korytarza ekologicznego ptaków, jak likwidacja stawów, budowa zespołów elektrowni wiatrowych, wysokich budynków itp. W związku z powyższym nie przewiduje się jakiegokolwiek zagrożenia dla drożności korytarzy ekologicznych.

5.8 WPŁYW NA KRAJOBRAZ

Przyjęty w studium kierunek rozwoju gminy Kobiór nie wpłynie znacząco na zmianę jej krajobrazu. Choć ogólny zarys terenów zurbanizowanych pozostanie niezmieniony, jednakże w przypadku całkowitego wypełnienia terenów zabudowanych w rejonie tzw. Polany istniejący obecnie krajobraz rolniczy ulegnie przekształceniu na krajobraz podmiejskich dzielnic z zabudową jednorodzinną. Zapisy projektu studium, które dążą do zintensyfikowania zabudowy wpłyną na poprawę krajobrazu i jego zharmonizowanie. W zapisach projektu studium znalazły się wskaźniki zagospodarowania i użytkowania terenów oraz zasady kształtowania ładu przestrzennego, które powinny znaleźć odzwierciedlenie w miejscowych planach zagospodarowania przestrzennego. Za szczególnie istotne należy uznać pozostawienie wolnym od zabudowy terenów dolin rzecznych, które stanowią ponadlokalną wartość krajobrazową. Projekt studium gminy Kobiór realizowany jest metodą tzw. obszarów funkcjonalnych, która zakłada w ramach poszczególnych jednostek szeroką gamę przeznaczeń terenu, która może zostać dopuszczona w miejscowym planie. Tak więc to w miejscowym planie nastąpi już skonkretyzowanie danych przeznaczeń oraz określenie form przestrzennych, które będą kształtowały krajobraz gminy.

5.9 WPŁYW NA ZABYTKI I OBIEKTY O WARTOŚCIACH KULTUROWYCH

W projekcie studium uwzględniono występowanie obiektów zabytkowych, których lokalizacja została wskazana na rysunku studium, a ich opis znalazł się w części tekstowej dokumentu. Ustalono ich zakres ochrony, który znajdzie swoją kontynuację w miejscowych planach zagospodarowania przestrzennego. W związku z ustaleniami studium nie przewiduje się zagrożenia dla zabytków i obiektów o wartościach kulturowych.

5.10 WPŁYW NA WARUNKI I JAKOŚĆ ŻYCIA MIESZKAŃCÓW

5.10.1 JAKOŚĆ POWIETRZA ATMOSFERYCZNEGO

Projekt studium wprowadza szereg funkcji, które w sposób znaczący mogą wpłynąć na potencjalne pogorszenie jakości powietrza atmosferycznego, jednak w znaczącej

większości będzie to uzupełnienie istniejącej zabudowy. O ile zagrożenie ze strony obiektów usługowych lub przemysłowych jest niewielkie, ponieważ muszą one spełnić szereg norm ujętych w prawie ochrony środowiska oraz objęte są bieżącym system monitoringu, kontroli oraz pozwoleń, o tyle poważnym zagrożeniem jest znaczące poszerzenie oraz uzupełnianie już istniejącej zabudowy mieszkaniowej, która ciągle jest głównym sprawcą zanieczyszczeń w formie tzw. „niskiej emisji”. W celu przeciwdziałania temu negatywnemu zjawisku projekt studium wprowadza następujące ustalenia:

- zapisy gwarantujące stosowanie proekologicznych wysokosprawnych źródeł energii cieplnej, charakteryzujących się brakiem lub niską emisją substancji do powietrza;
- wprowadzanie zapisów umożliwiających realizację termomodernizacji budynków;
- kształtowanie struktury funkcjonalno-przestrzennej ograniczającej nadmierny ruch samochodowy na terenach zabudowanych, w szczególności z funkcją mieszkalną oraz usług sportu i rekreacji;
- kształtowanie struktury funkcjonalno-przestrzennej oraz systemu komunikacyjnego w sposób ograniczający skutki związane z ruchem tranzytowym.

Należy zaznaczyć, że systemy obsługi grzewczej pozostają poza kontrolą służb ochrony środowiska, a rozwiązanie problemu niskiej emisji wymaga podjęcia działań, które wykraczają poza ramy miejscowego planu zagospodarowania.

Należy podkreślić, że bez względu na formę powstawania zanieczyszczeń, to na przedsiębiorcach lub inwestorach spoczywać będzie, zgodnie z obowiązującymi przepisami, obowiązek ograniczenia tego negatywnego oddziaływania. Dokładny wpływ przedsięwzięcia na środowisko winien zostać zbadany i opisany w raporcie oddziaływania na środowisko. W razie wykazania przekroczeń wymagane będzie wprowadzenie działań minimalizujących i zapobiegawczych.

5.10.2 KLIMAT AKUSTYCZNY

Dopuszczalne poziomy hałasu powinny odpowiadać wymaganiom rozporządzenia Ministra Środowiska z dnia 14 czerwca 2007 r. w sprawie dopuszczalnych poziomów hałasu w środowisku (Dz. U. Nr 120, poz. 826 ze zm.). Prowadzenie działalności na terenach o funkcjach usługowych i infrastrukturalnych nie powinno powodować przekroczenia standardów jakości środowiska, o czym wyraźnie mówi art. 144 ust. 1 ustawy Prawo ochrony środowiska. W dalszej części w ust. 2 tego artykułu jest wyraźny nakaz dotyczący ewentualnego oddziaływania na środowisko i tereny sąsiednie, tj. eksploatacja instalacji powodująca wprowadzanie gazów lub pyłów do powietrza, emisje hałasu oraz wytwarzanie pól elektromagnetycznych nie powinna powodować przekroczenia standardów jakości środowiska, do którego prowadzący instalację ma tytuł prawny.

Projekt studium nie wprowadza obiektów, które mogą mieć znaczący wpływ na pogorszenie klimatu akustycznego. Zagrożenie związane z ponadnormatywnym hałasem może więc wystąpić tylko na terenach zabudowy mieszkaniowej ze strony zabudowy usługowej bądź produkcyjnej, a jak wspomniano powyżej ponadnormatywny hałas należy ograniczyć do granic działki. Niewątpliwie jednak na terenach na których powstanie nowa zabudowa – bez względu na jej charakter jakość klimatu akustycznego pogorszy się.

Ewentualnie budowa nowych dróg może mieć wpływ na klimat akustyczny, jako, że powstaną nowe emitory hałasu. Przy pracach projektowych tras należało będzie przeanalizować ich dokładny wpływ na klimat akustyczny. Bez informacji o dokładnych parametrach planowanych dróg nie sposób prognozować poziomu emitowanego hałasu. Drogi te będą prowadziły po istniejących już drogach gruntowych oraz będą służyły obsłudze niewielkiego ruchu lokalnego. Nie przewiduje się znaczących oddziaływań z ich strony. Należy podkreślić, że to na przedsiębiorcach lub inwestorach spoczywać będzie, zgodnie z obowiązującymi przepisami, obowiązek ograniczenia tego negatywnego oddziaływania. Dokładny wpływ przedsięwzięcia na środowisko winien zostać zbadany i opisany w raporcie oddziaływania na środowisko, na etapie studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego jest to zadanie niemożliwe do wykonania. W razie wykazania przekroczeń wymagane będzie wprowadzenie działań minimalizujących i zapobiegawczych, który w przypadku zagrożeń dla klimatu akustycznego mogą przybierać formę budowy ekranów akustycznych, zmniejszenia prędkości, zmiany nawierzchni lub też ustalenia obszaru ograniczonego użytkowania.

W projekcie studium, celem ochrony i zminimalizowania zagrożenia hałasem znalazły się następujące zapisy:

- a) określanie standardów akustycznych zgodnie z przepisami odrębnymi dla poszczególnych kategorii terenów;
- b) strefowanie zabudowy, tj. w sąsiedztwie źródeł ponadnormatywnego oddziaływania akustycznego lokalizowanie funkcji, dla których nie zostały ustalone standardy akustyczne zgodnie z przepisami odrębnymi lub będzie możliwe ich dotrzymanie;
- c) lokalizowanie zabudowy mieszkaniowej w odległościach od ciągów komunikacyjnych zapewniających ograniczenie uciążliwości przez nie generowanych;
- d) stosowanie barier i przegród akustycznych od ciągów komunikacyjnych, ograniczających generowane przez nie uciążliwości;
- e) planowanie zieleni stanowiącej izolację na styku funkcji konfliktowych pod względem akustycznym;
- f) planowanie ciągów komunikacyjnych w sposób umożliwiający realizację nawierzchni generującej minimalną uciążliwość akustyczną;

5.10.3 POLA ELEKTROMAGNETYCZNE

Projekt studium nie wprowadza specjalnych obostrzeń co do lokowania anten telefonii komórkowej oraz innych źródeł promieniowania niejonizującego. W projekcie studium w tej dziedzinie ustalono:

- eliminowanie i ograniczenie zabudowy w polach elektromagnetycznych linii wysokiego napięcia i stacji elektromagnetycznych, (pokazano je na rysunku studium dla linii wysokiego i średniego napięcia)
- uwzględnienia zagadnień związanych z promieniowaniem niejonizującym na poziomie planów miejscowych oraz decyzji związanych z lokalizacją obiektów będących źródłem tego promieniowania.

Podobnie jak w przypadku emisji zanieczyszczeń i hałasu, wprowadzanie do środowiska pól elektromagnetycznych obostrzone jest szeregiem przepisów oraz systemu kontroli, stojących poza systemem planowania przestrzennego. Przewiduje się, że wprowadzone zabezpieczenia w zupełności regulują problem zabezpieczenia ludności przed polami elektromagnetycznymi, tym bardziej, że badania prowadzone w ramach Państwowego Monitoringu Środowiska wykazują generalnie na brak przekroczeń poziomów pól elektromagnetycznych w województwie Śląskim.

Należy również dodać, że zgodnie z ustawą z dnia 7 maja 2010 r. o wspieraniu rozwoju usług i sieci telekomunikacyjnych miejscowy plan zagospodarowania przestrzennego, a co za tym idzie i studium uwarunkowań i ustaleń gminy nie może ustanawiać zakazów, a przyjmowane w nim rozwiązania nie mogą uniemożliwiać rozwoju telefonii komórkowej.

5.10.4 GOSPODARKA ODPADAMI

Ze względu na przyrost zabudowy mieszkaniowej, usługowej i produkcyjnej niewątpliwie wzrośnie też ilość powstających odpadów. Gospodarka odpadami obostrzona jest szeregiem przepisów oraz systemu kontroli, stojących poza systemem planowania przestrzennego. Problem ten regulują zarówno ustawy (Ustawa z 14 grudnia 2012 r. o odpadach, Ustawa z dnia 13 września 1996 r. o utrzymaniu czystości i porządku w gminach,) jak również uchwały Rady Gminy oraz programy gospodarki odpadami. Na terenie gminy nie występują składowiska odpadów, projekt studium nie wprowadza też lokalizacji nowych obiektów tego typu.

5.10.5 ZAGROŻENIE POWODZIOWE

Na terenie gminy nie występują zagrożenia związane z powodzią, nie było więc potrzeby wprowadzania ustaleń w tym zakresie.

5.10.6 ZAGROŻENIE OSUWISKOWE

Na terenie gminy nie występują zagrożenia związane z ruchami masowymi ziemi, nie było więc potrzeby wprowadzania ustaleń w tym zakresie.

6. PRZEWIDYWANE MOŻLIWOŚCI TRANSGRANICZNEGO ODDZIAŁYWANIA NA ŚRODOWISKO

Projekt planu nie wprowadza funkcji, które mogłyby potencjalnie transgranicznie oddziaływać na środowisko.

7. ROZWIĄZANIA MAJĄCE NA CELU ZAPOBIEGANIE, OGRANICZANIE LUB KOMPENSACJE PRZYRODNICZĄ NEGATYWNYCH ODDZIAŁYWAŃ NA ŚRODOWISKO

W projekcie studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego gminy Kobiór zaproponowano szereg rozwiązań mających na celu zapobieganie, ograniczanie i minimalizowanie negatywnych oddziaływań na środowisko. W szczególności zaproponowano:

Ochrona wód powierzchniowych i podziemnych

- ograniczanie zabudowy w bezpośrednim sąsiedztwie systemu wód powierzchniowych bez uregulowanej gospodarki ściekowej;
- ograniczanie funkcji rolniczej w zakresie upraw rolniczych w bezpośrednim sąsiedztwie systemu wód powierzchniowych na rzecz użytków zielonych;
- zachowanie oraz odtworzenie integralnej sieci cieków wodnych;
- wprowadzanie zapisów oraz kształtowanie struktury funkcjonalno-przestrzennej w sposób ograniczający stopień regulacji cieków i zbiorników wodnych;
- wprowadzanie zapisów przeciwdziałających zanieczyszczeniu wód powierzchniowych i podziemnych na terenach nie posiadających kanalizacji;
- zakaz lokalizowania zabudowy i innych działalności wywołujących degradację szaty roślinnej w strefie do 5 m od linii brzegowej cieków i zbiorników wodnych;
- zakaz grodzenia nieruchomości w odległości mniejszej niż 1,5 m od linii brzegowej cieków i zbiorników wodnych;
- wprowadzanie zapisów oraz kształtowanie struktury funkcjonalno-przestrzennej umożliwiającej w sposób optymalny rozbudowę systemu kanalizacji.

Powietrze i klimat

- zapisy gwarantujące stosowanie proekologicznych wysokosprawnych źródeł energii cieplnej, charakteryzujących się brakiem lub niską emisją substancji do powietrza;
- wprowadzanie zapisów umożliwiających realizację termomodernizacji budynków;
- kształtowanie struktury funkcjonalno-przestrzennej ograniczającej nadmierny ruch samochodowy na terenach zabudowanych, w szczególności z funkcją mieszkalną oraz usług sportu i rekreacji;
- kształtowanie struktury funkcjonalno-przestrzennej oraz systemu komunikacyjnego w sposób ograniczający skutki związane z ruchem tranzytowym.

Środowisko przyrodnicze i krajobraz

- przeciwdziałać rozpraszaniu się zabudowy w celu ochrony występujących tu kompleksów rolnych i leśnych,

- zaplanować rozwój urbanistyczny w zespołach i kompleksach uporządkowanych przestrzennie,
- chronić przed zabudową tereny stanowiących korytarze ekologiczne (doliny cieków, pola i łąki, tereny leśne, parki),
- zachować istniejące i tworzyć nowe zadrzewienia i zakrzewienia śródpolne.
- W miejscowym planie zagospodarowania przestrzennego należy respektować ograniczenia nałożone przez rozporządzenia powołujące formy ochrony przyrody oraz ograniczenia i zalecenia ustalone w ich planach ochrony – na dzień dzisiejszy są to pomniki przyrody;
- Zalecono wyznaczenie innych obszarowych form ochrony przyrody i ustalenie dla nich indywidualnych form ochrony dla obszarów o cennych wartościach przyrodniczych, zgodnie z przepisami odrębnymi, w zależności od potrzeb, uwarunkowań lokalnych oraz nowych odkryć przyrodniczych na terenie gminy.
- Obejmowanie formami ochrony przyrody oraz chronienie przed zabudową w miejscowym planie zagospodarowania przestrzennego należy w szczególności te siedliska o których jest mowa w Rozporządzeniu Ministra Środowiska z dnia 14 sierpnia 2001 r. w sprawie określenia rodzajów siedlisk przyrodniczych podlegających ochronie (dz. U. z 2001 r. nr 92 poz. 1029)
- Ochronie przed zabudową i urbanizacją należy poddać w szczególności dolinę Korzeńca oraz pozostałe doliny cieków, a także stawy oraz mniejsze oczka wodne, zwłaszcza usytuowane na terenach leśnych.

Zabytki i dobra kultury

- zachowanie i ochronę obiektów wpisanych do rejestru zabytków,
- utrzymanie istniejących oraz wyznaczenie nowych stref ochrony konserwatorskiej,
- ochronę obiektów o charakterze zabytkowym proponowanych do ujęcia w gminnej ewidencji zabytków,

Hałas i wibracje

- określanie standardów akustycznych zgodnie z przepisami odrębnymi dla poszczególnych kategorii terenów;
- strefowanie zabudowy, tj. w sąsiedztwie źródeł ponadnormatywnego oddziaływania akustycznego lokalizowanie funkcji, dla których nie zostały ustalone standardy akustyczne zgodnie z przepisami odrębnymi lub będzie możliwe ich dotrzymanie;
- lokalizowanie zabudowy mieszkaniowej w odległościach od ciągów komunikacyjnych zapewniających ograniczenie uciążliwości przez nie generowanych;
- stosowanie barier i przegród akustycznych od ciągów komunikacyjnych, ograniczających generowane przez nie uciążliwości;

- planowanie zieleni stanowiącej izolację na styku funkcji konfliktowych pod względem akustycznym;
- planowanie ciągów komunikacyjnych w sposób umożliwiający realizację nawierzchni generującej minimalną uciążliwość akustyczną;

Pola elektromagnetyczne

- kształtowanie funkcji w sposób eliminujący lokalizowanie zabudowy w granicach pól elektromagnetycznych od linii średniego i wysokiego napięcia oraz stacji elektromagnetycznych;
- ograniczanie w sposób zgodny z przepisami odrębnymi lokalizacji anten telefonii komórkowej;
- uwzględnienie zjawisk związanych z promieniowaniem niejonizującym;

W stosunku do całego obszaru projekt studium wprowadza zapisy dotyczące zasad kształtowania zabudowy i zagospodarowania terenów. Określa min. wysokość zabudowy, wskaźniki zabudowy, minimalną powierzchnię biologicznie czynną oraz zasady kształtowania ładu przestrzennego. Przedstawione powyżej działania zapobiegawcze i minimalizujące zapewniają wprowadzenie w miejscowych planach zagospodarowania przestrzennego rozwiązań, które nie będą powodowały znaczących negatywnych oddziaływań oraz zapewnią możliwość rozwoju gminy w zgodzie z zasadami zrównoważonego rozwoju i poszanowania przyrody.

W projekcie studium nie wprowadzono zapisów dotyczących kompensacji przyrodniczej. Zakres kompensacji przyrodniczej może zostać określony, zgodnie z art. 75 ust. 4 i 5 prawa ochrony środowiska w pozwoleniu na budowę lub w decyzji o środowiskowych uwarunkowaniach. Na terenie objętym zmianą studium, po przeprowadzonej analizie nie prognozuje się wystąpienia terenów, na których wprowadzenie urbanizacji powodowałyby konieczność wykonania kompensacji przyrodniczej (brak stwierdzenia negatywnego wpływu na cenne siedliska przyrodnicze).

8. MOŻLIWOŚCI ROZWIĄZAŃ ALTERNATYWNYCH DLA OBSZARU NATURA 2000

W projekcie studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego gminy Kobiór nie wprowadza się form zagospodarowania, które mogłyby wpłynąć negatywnie na siedliska i gatunki chronione w obszarach Natura 2000, w związku z czym nie ma potrzeby wprowadzenia jakichkolwiek rozwiązań alternatywnych. W związku z powyższym stwierdza się, że zapisy projektu studium nie wpłyną na:

- pogorszenie stanu siedlisk przyrodniczych i siedlisk gatunków roślin i zwierząt, dla których ochrony wyznaczono obszar Natura 2000;
- negatywnie na gatunki, dla których ochrony został wyznaczony obszar Natura 2000;
- pogorszenie integralności obszaru Natura 2000 lub jego powiązania z innymi obszarami.

W związku z powyższym nie zaistniała potrzeba rozpatrywania rozwiązań alternatywnych.

9. PROPOZYCJE DOTYCZĄCE PRZEWIDYWANYCH METOD ANALIZY SKUTKÓW REALIZACJI POSTANOWIEŃ PROJEKTOWANEGO PLANU ORAZ CZĘSTOTLIWOŚCI JEJ PRZEPROWADZANIA

Na etapie oceny projektu studium nie wprowadzono konkretnych rozwiązań mających na celu analizę skutków realizacji oraz częstotliwości jej przeprowadzania. Projekt studium nie wprowadza funkcji, które byłyby szczególnie uciążliwe dla środowiska, w związku z czym nie ma konieczności prowadzenia specjalnie określonego monitoringu. Jednocześnie zakres studium określony w ustawie z dnia 27 marca 2003 roku o planowaniu i zagospodarowaniu przestrzennym [t.j. Dz. U. z 2017 poz. 1073 ze zm.] oraz w rozporządzeniu Ministra Infrastruktury z dnia 28 kwietnia 2004 r. w sprawie wymaganego zakresu projektu studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego gminy [Dz. U. Nr 118, poz. 1223] nie przewiduje możliwości określenia monitoringu w studium uwarunkowań. Istotny jest również fakt, że studium jako dokument o charakterze strategicznym nie jest podstawą do realizacji poszczególnych przekształceń. Ich realizacja może nastąpić dopiero po uchwaleniu planów miejscowych lub wydaniu innych decyzji administracyjnych.

Jednocześnie skutki realizacji postanowień studium będą podlegały bieżącemu monitoringowi odpowiednich służb ochrony środowiska, służb ochrony przyrody, organów administracji oraz organizacji ekologicznych. Bardzo ważna jest również postawa obywateli, którzy powinni reagować natychmiastową interwencją w przypadku stwierdzenia wystąpienia uciążliwości.

10. STRESZCZENIE W JĘZYKU NIESPECJALISTYCZNYM

Niniejsza prognoza oddziaływania na środowisko dotyczy projektu studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego gminy Kobiór. Ma ona na celu określenie prawdopodobnych skutków realizacji ustaleń analizowanego dokumentu na poszczególne elementy środowiska w ich wzajemnym powiązaniu, w szczególności na ekosystemy, krajobraz, a także na ludzi, dobra materialne i dobra kultury. Została ona wykonana zgodnie z obowiązującym przepisami. Celem sporządzenia studium gminy Kobiór jest zaktualizowanie polityki przestrzennej gminy, w tym lokalnych zasad zagospodarowania przestrzennego, poprzez dostosowania jej do realnych potrzeb i możliwości rozwoju gminy.

Prognoza ma na celu określenie prawdopodobnych skutków realizacji ustaleń planu na poszczególne elementy środowiska w ich wzajemnym powiązaniu, w szczególności na ekosystemy, krajobraz, a także na ludzi, dobra materialne i dobra kultury. Została ona wykonana zgodnie z obowiązującym przepisami.

Gmina Kobiór położona jest w północnej części powiatu pszczyńskiego, w centralnej części województwa śląskiego. Teren gminy zajmuje powierzchnię ok. 4950 ha. Według stanu na 2015 r. gminę zamieszkiwało 4918 osób, a gęstość zaludnienia wynosiła 102 osoby na 1 km².

Gmina Kobiór graniczy: od zachodu z miastem Orzesze, od północno-zachodu z gminą Wiry, od północy z miastem Tychy, od wschodu z gminą Bojszowy, od południa z gminą Pszczyna i od południowego zachodu z gminą Suszec. W gminie nie wydziela się żadnych sołectw. W latach 1973-1977 gmina Kobiór obejmowała trzy sołectwa: Kobiór, Czarków i Piasek (dwa ostatnie obecnie w Pszczynie). W latach 1977-1991 gmina stanowiła dzielnicę Tychów. Od 2 kwietnia 1991 ponownie została reaktywowana jako gmina Kobiór, ale już bez sołectw Czarków i Piasek.

Według podziału na jednostki fizyczno-geograficzne J. Kondrackiego teren gminy zlokalizowany jest na styku dwóch prowincji: Karpat Zachodnich z Podkarpaciem Zachodnim i Północnym (51) i Wyżyn Polskich (34). Te z kolei dzielą się na dwie podprowincje: Podkarpacie Północne (512) i Wyżynę Śląsko-Krakowską (341). Z podprowincji wyodrębnia się makroregiony. Odpowiednio są to: Kotlina Oświęcimska (512.2) i Wyżyna Śląska (341.1). W podziale makroregionów na mezoregiony wydziela się Równinę Pszczyńską (512.21), która zajmuje przeważającą część gminy oraz Płaskowyż Rybnicki (341.15), obejmujący niewielki obszar w zachodniej części gminy Kobiór. Według regionalizacji geologicznej obszar gminy Kobiór położony jest w obrębie zapadliska przedkarpackiego. W budowie geologicznej terenu wyróżnia się utwory karbonu, trzeciorzędu (miocenu) oraz czwartorzędu. W dolinach cieków występują osady rzeczne. Gmina Kobiór położona jest w całości w zlewni rzeki Wisły. Przez obszar gminy przebiega niemal równoleżnikowo dział wodny II rzędu, oddzielający zlewnie rzeki Gostyni (na północy) i rzeki Pszczynki (na południu), przy czym sama Gostynia płynie poza terenem gminy. Bezpośrednio na terenie gminy wyróżnia się sześć cieków, które posiadają własne hydronimy: Korzeniec Południowy z Korzeńcem i ich dopływy Swornicę i Dopływ w Kobiórze oraz dopływ Gostynki Dopływ spod Chałup i dopływ Gostyni Dopływ spod jez. Paprocańskiego. Korzeniec uchodzi do Pszczynki, zaś Gostynia bezpośrednio do Wisły. Sieć hydrograficzną gminy uzupełniają liczne rowy melioracyjne. Na terenie gminy brak jest cieków płynących w naturalnych korytach, na przestrzeni lat zostały one uregulowane, tak by odprowadzały wody z obszarów leśnych i centrum gminy. Użytkowe poziomy wodonośne gminy Kobiór opisują dwa arkusze Mapy Hydrogeologicznej Polski w skali 1: 50000: ark. Tychy i ark. Oświęcim. W profilu hydrogeologicznym obszaru gminy występuje piętro wodonośne w utworach czwartorzędu, na niewielkiej części gminy, w jej wschodniej części dodatkowo piętro wodonośne występują w utworach trzeciorzędowych. W centralnej i wschodniej części gminy nie występują użytkowe poziomy wodonośne. Według Mapy wstępnej waloryzacji głównych zbiorników wód podziemnych (Skrzypczak [red], 2003) oraz Rozporządzenia Rady Ministrów z dnia 27 czerwca 2006 r. w sprawie przebiegu granic obszarów dorzeczy i regionów wodnych (Dz. U. z 2006 r. Nr 126 poz. 878) nie wydzielono tu głównych zbiorników wód podziemnych. Na terenie gminy występują tylko złoża węgla kamiennego, brak jest tu złóż innych kopalin. Wydzielono tu następujące złoża: „Żory-Suszec” (ID Midas 314), „Kobiór-Pszczyna” (ID Midas: 373), „Za rowem bełckim” (ID Midas 391), „Studzienice” (ID Midas 7389), „Studzienice 1” (ID Midas 17700). Teren gminy, ze względu na sposób zagospodarowania, dość wyraźnie dzieli się na dwie części, mające zupełnie odmienny charakter: część centralną stanowiącą rozległą polanę oraz lasy, które ją otaczają ze wszystkich stron. Jedyną formą ochrony przyrody występującą na

obszarze gminy są pomniki przyrody. Nie wskazywano tu terenów proponowanych do objęcia ochroną. Na terenie gminy Kobiór występuje szereg form zabytkowych. Są to obiekty różnego typu: kościoły, zespoły zabudowy mieszkaniowej, jak i pojedyncze obiekty, zabytki techniki oraz szereg krzyży i kapliczek przydrożnych. Ich pełne zestawienie znajduje się w tekście studium, w którym określa się również ich lokalizację na rysunku studium.

Projekt studium zakłada uzupełnienie już istniejącej struktury osadniczej oraz przewiduje znaczne arealy pod rozwój aktywności gospodarczej. W wyniku urbanizacji nowych terenów może wystąpić wpływ na wody powierzchniowe i podziemne oraz na klimat. Gleby oraz rolnicza przestrzeń produkcyjna na terenach objętych zmianami zostaną przekształcone. Na terenach planowanych pod zabudowę mieszkaniową, przemysł, czy usługi, istniejące środowisko ulegnie całkowitej degradacji. Nie przewiduje się jednak wystąpienia szczególnych zagrożeń dla środowiska przyrodniczego, gdyż planowane zmiany przeznaczenia dotyczą głównie gruntów ornych. Wzrost stopnia urbanizacji wpłynie znacząco na jakość powietrza atmosferycznego na skutek niskiej emisji ze strony zabudowy mieszkaniowej jednorodzinnej. Na terenach, na których wystąpi urbanizacja, nastąpi również pogorszenie jakości klimatu akustycznego. Analizowany dokument nie wprowadza funkcji, które mogłyby potencjalnie transgranicznie oddziaływać na środowisko. W projekcie studium zaproponowano szereg rozwiązań mających na celu zapobieganie i ograniczanie negatywnych oddziaływań na środowisko, w tym szczegółowe wskaźniki urbanistyczne, regulujące rozwój gminy w sposób zrównoważony. Na etapie oceny projektu studium nie wprowadzono konkretnych rozwiązań mających na celu analizę skutków realizacji oraz częstotliwości jej przeprowadzania, nie ustalono również prac kompensacyjnych, gdyż ustawodawca nie przewiduje wprowadzenia takich rozwiązań w projekcie studium. Nie przewiduje się wpływu na cele, przedmiot ochrony oraz integralność obszarów Natura 2000, w związku z czym w prognozie oddziaływania na środowisko nie było potrzeby rozpatrywania rozwiązań alternatywnych.

11. LITERATURA

Biernat S., Kryowska M.: Szczegółowa Mapa Geologiczna Polski w skali 1: 50000, ark. Oświęcim, PIG, Warszawa, 1958 r.

Bilans zasobów kopalin i wód podziemnych w Polsce wg stanu 31.XII.2016 r. MŚ, PIG, Warszawa 2017 r.;

Centralna Baza Danych Geologicznych – strona internetowa PIG, <http://baza.pgi.gov.pl/>;

Czternasta roczna ocena jakości powietrza w województwie śląskim, obejmująca 2015 rok (i starsze) WIOŚ Katowice, 2016 r.;

Gatlik J.: Mapa Hydrogeologiczna Polski w skali 1 : 50 000, ark. Oświęcim, Warszawa, 1997 r.;

Infogeoskarb – strona internetowa PIG, <http://baza.pgi.gov.pl/>;

Klasyfikacja jakości wód podziemnych w 2015 roku według badań monitoringowych sieci regionalnej. WIOŚ Katowice, 2016 r.;

Kondracki J., 1998: Geografia regionalna Polski. WN PWN, Warszawa;

Kotlicki S., Kotlicka G.N., Mapa Geologiczna Polski w skali 1:200000 ark. Gliwice, Wydawnictwa Geologiczne, Warszawa, 1980 r.;

Kotlicka G.N., Wagner J., Mapa Hydrogeologiczna Polski w skali 1:200000 ark. Gliwice, PIG, Warszawa, 1987 r.;

Matuszkiewicz W. [red], Potencjalna roślinność naturalna Polski – Mapa przeglądowa 1:300000 ark. 11, PAN, Warszawa , 1995;

Opracowanie ekofizjograficzne dla gminy Kobiór, Werona sp. z o.o., Katowice, 2007 r.;

Państwowa Służba Hydrogeologiczna – strona internetowa PIG, <http://www.psh.gov.pl/>;

Parusel J. B. [red], Korytarze ekologiczne w województwie Śląskim – koncepcja do planu zagospodarowania przestrzennego województwa etap I, CDPGŚ, Katowice, 2007 r.;

Przedsiębiorstwo Projektowania, Studiów, Usługi i Realizacji Spółka z o.o. Studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego gminy Kobiór, II Edycja Raport „A”: Uwarunkowania, załącznik nr 1 do uchwały nr XXI/133/08 Rady Gminy Kobiór z dnia 16 września 2008 r., Katowice, 2008 r.

Skrzypczyk L. [red], 2003: Mapa wstępnej waloryzacji Głównych Zbiorników Wód Podziemnych 1:800000, PIG, Warszawa;

Wilanowski S., Szczegółowa Mapa Geologiczna Polski ark. Tychy, PIG, Warszawa, 2003 r.;

Wagner J., Chmura A., Mapa Hydrogeologiczna Polski ark. Tychy, PIG, Warszawa, 2002 r.;